

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 01.08.2003
COM(2003) 453 definitief

2003/0172 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake
ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten en tot wijziging van Richtlijn
92/42/EEG van de Raad**

(ingediend door de Commissie)

TOELICHTING

1. INLEIDING

Dit is een voorstel voor een kaderrichtlijn die zal worden gevolgd door uitvoeringsmaatregelen tot vaststelling van eisen inzake ecologisch ontwerp die door de Commissie, bijgestaan door een regelgevingscomité, worden goedgekeurd. Elke uitvoeringsmaatregel zal vergezeld gaan van een toelichting en een effectbeoordeling en zal het voorwerp uitmaken van een raadplegingsprocedure. In deze tekst wordt uitgelegd wat de onderliggende overwegingen en concepten van de kaderrichtlijn zijn en waarom ze moet worden vastgesteld.

2. DOEL EN TOEPASSINGSGEBIED

2.1. Eisen inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten: de context

Algemeen wordt erkend dat de productie, de distributie, het gebruik en het beheer aan het eind van de levenscyclus van energieverbruikende producten (hierna evp's genoemd) gepaard gaan met een aanzienlijk aantal belangrijke effecten op het milieu zoals de met energieverbruik verband houdende klimaatverandering, het verbruik van andere materialen en natuurlijke hulpbronnen zoals water, de productie van afval en het vrijkomen van gevaarlijke stoffen in het milieu.

Geraamd wordt dat meer dan 80% van alle aan producten gerelateerde milieueffecten wordt bepaald tijdens de ontwerpfase van het product¹. Het zo vroeg mogelijk opnemen van milieuoverwegingen in het productontwikkelingsproces is daarom de doeltreffendste methode om veranderingen en verbeteringen in producten aan te brengen.

Er wordt verwacht dat, door de ruime verspreiding en de aanzienlijke milieueffecten van energieverbruikende producten, de groeiende publieke bewustwording van milieuvraagstukken ervoor zal zorgen dat steeds meer de aandacht wordt gericht op de milieuaspecten en -prestaties van dergelijk producten. Het is belangrijk te vermijden dat marktfragmentatie ontstaat als gevolg van uiteenlopende nationale eisen betreffende de milieuaspecten van deze producten. Bijgevolg lijkt het noodzakelijk een coherent geharmoniseerd communautair kader te creëren waarin werk kan worden gemaakt van deze eisen inzake ecologisch ontwerp.

2.2. Doel

Dit voorstel heeft tot doel een omvattend en coherent wetgevingskader te creëren voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp teneinde:

- het vrije verkeer van energieverbruikende producten binnen de EU te garanderen;

¹ "How to do EcoDesign?", een gids voor uit milieu- en economisch oogpunt degelijk ontwerp, uitgegeven door het Duitse federale milieuagentschap, Verlag Form, 2000.

- de algemene milieuprestaties van deze producten te verbeteren en daardoor het milieu te beschermen;
- aan de zekerheid van de energievoorziening bij te dragen en het concurrentievermogen van de EU-economie te vergroten;
- de belangen van zowel de industrie als de consumenten te behartigen.

Het voorstel is bijgevolg volledig in overeenstemming met de bevordering van duurzame ontwikkeling en is terzelfder tijd een concreet voorbeeld van de integratie van milieuaspecten in andere communautaire beleidsvormen.

Deze verschillende overwegingen, waarbij doelstellingen op milieu- en energiegebied worden gerelateerd aan overwegingen op het gebied van de interne markt en het concurrentievermogen, vormen de achtergrond voor de ontwikkeling van eisen inzake ecologisch ontwerp voor producten zoals beschreven in de volgende hoofdstukken.

2.3. Toepassingsgebied

De voorgestelde kaderrichtlijn is in principe toepasselijk op elk product dat energie gebruikt om de functie te vervullen waarvoor het werd ontworpen, vervaardigd en in de handel gebracht. Ze heeft betrekking op alle energiebronnen, hoewel waarschijnlijk alleen producten die gebruik maken van elektriciteit, vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen, het voorwerp van uitvoeringsmaatregelen zullen uitmaken.

Het voorgestelde toepassingsgebied is zeer ruim. In de praktijk echter bepaalt de kaderrichtlijn de criteria voor de keuze van de producten waarvoor uitvoeringsmaatregelen kunnen worden vastgesteld.

Sommige belanghebbenden hebben de wens uitgedrukt dat in het voorstel een lijst wordt opgenomen van de producten waarvoor prioritair uitvoeringsmaatregelen moeten worden vastgesteld, alsmede termijnen voor de uitvoering van de verschillende werkzaamheden worden aangegeven. Het is echter moeilijk dergelijke prioriteiten vast te stellen, niet het minst omdat het relatieve belang van milieuprioriteiten, en andere prioriteiten, met de tijd verandert. Het zou ook contraproductief kunnen werken doordat voor niet in de lijst opgenomen bedrijfstakken de stimulans om proactief te zijn wordt verminderd. De correcte toepassing van de kaderrichtlijn moet worden beschermd tegen ontwikkelingen die schadelijk zouden zijn voor enkele van de grote voordelen die ze biedt, zoals flexibiliteit, snelheid van besluitvorming en aanmoediging tot zelfregulering (zie ook de punten 5.1 en 5.2 van deze toelichting). Sommige belanghebbenden stelden zich ook vragen bij de beschikbaarheid van middelen binnen de diensten van de Commissie voor het opstellen van en toezicht houden op mogelijkerwijs grote aantallen uitvoeringsmaatregelen. In dit verband moet duidelijk worden gesteld dat de Commissie geen groot aantal uitvoeringsmaatregelen kan en mag produceren, maar veeleer een beperkt aantal voor goed gerechtvaardigde gevallen die worden geselecteerd volgens de in de kaderrichtlijn vastgestelde criteria.

Daarom wordt, in plaats van te trachten een beperkt toepassingsgebied te definiëren, voorgesteld dat in de kaderrichtlijn acceptatiecriteria voor de goedkeuring van

uitvoeringsmaatregelen worden vastgesteld (zie artikel 12). Zo zal een product bijvoorbeeld alleen worden geselecteerd als het op de EU-markt een groot omzetvolume vertegenwoordigt en op Europees niveau een aanzienlijk milieueffect heeft. Dit is volledig in overeenstemming met de voorwaarden en methodologieën die zijn beschreven in de regeling inzake communautaire milieukeuren². Een ander criterium is het potentieel voor verbetering, waarbij, zonder dat dit tot buitensporige kosten mag leiden, zowel rekening kan worden gehouden met de bestaande wetgeving als met proactieve initiatieven van de industrie. Er worden aanvullende aspecten (productprestaties, veiligheid en gezondheid, effect op de consumenten, concurrentievermogen van de fabrikanten) in de analyse opgenomen.

Het toepassingsgebied omvat ook voor inbouw in evp's bestemde **onderdelen** die als afzonderlijke onderdelen voor eindgebruikers in de handel worden gebracht en waarvan de milieuprestaties op onafhankelijke wijze kunnen worden beoordeeld. Aan beide voorwaarden moet worden voldaan. Bijvoorbeeld, hoewel een onderdeel rechtstreeks aan een klant kan worden verkocht, bv. een afzonderlijke weerstand of condensator, kunnen belangrijke milieuaspecten afhangen van de wijze waarop dit onderdeel in het eindproduct wordt gebruikt. In dit geval is een onafhankelijke analyse van de milieuprestaties van het onderdeel mogelijk noch zinvol; in elk geval zijn de criteria van artikel 12 van toepassing. Dit onderdeel kan echter onder artikel 10 vallen, hetgeen betekent dat adequate basisinformatie (bv. over de materiaalsamenstelling, het energieverbruik, enz.) aan de fabrikant van de apparatuur zal moeten worden verstrekt indien deze nodig is voor het vaststellen van het ecologische profiel. Er zij duidelijk gesteld dat **tenzij uitvoeringsmaatregelen worden goedgekeurd, voor de fabrikanten geen juridische verplichtingen uit de kaderrichtlijn voortvloeien**.

Er wordt voorgesteld voertuigen van het toepassingsgebied uit te sluiten omdat dit reeds zeer ruim is en ook omdat voor motorvoertuigen reeds talrijke regelgevings- en vrijwillige maatregelen gelden (bv. gedetailleerde wetgeving inzake ontwerp, vrijwillige overeenkomst inzake CO₂-emissies).

De tenuitvoerlegging van deze richtlijn zal bijdragen aan de integratie van de levenscyclusgedachtegang, een van de basisbeginselen van het geïntegreerd productbeleid³ (Integrated Product Policy (IPP)), in het ontwerpen van producten. Mede op grond van de ervaring met de tenuitvoerlegging van de richtlijn zal kunnen worden uitgemaakt of het wenselijk is soortgelijke parallelle kaderrichtlijnen voor andere producten vast te stellen, of aan producenten algemene verplichtingen op te leggen om werk te maken van ecologisch ontwerp. Activiteiten die zullen worden uitgevoerd in het kader van de follow-up van de mededeling over IPP.

3. RECHTVAARDIGING VAN EEN OPTREDEN OP COMMUNAUTAIR NIVEAU

3.1. Beleidscontext

Duurzame ontwikkeling is een van de belangrijkste beleidsdoelstellingen van de Europese Unie. Artikel 2 van het EG-Verdrag verzoekt om duurzame ontwikkeling

² Beschikking van de Commissie van 21 december 2001 tot vaststelling van het werkprogramma inzake communautaire milieukeuren (PB L 7 van 11.1.2002, blz.28).

³ COM(2001) 68 definitief.

van de economie van de Gemeenschap. Artikel 6 van het EG-Verdrag verlangt dat milieuoverwegingen worden geïntegreerd in de andere beleidsvormen en activiteiten van de Gemeenschap met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling. De Europese Raad van Cardiff in 1998 bevestigde opnieuw dat het milieu in andere beleidsvormen moet worden geïntegreerd. In december 1999 beklemtoonde de Europese Raad van Helsinki de drie dimensies van duurzaamheid: de economische, de sociale en de milieudimensie.

- 3.1.1. Het vaststellen van eisen voor energieverbruikende producten die binnen de Gemeenschap worden verhandeld, heeft een belangrijke **internemarktdimensie**. Er zijn verschillende voorbeelden van op nationaal niveau goedgekeurde of voorgenomen maatregelen betreffende het gebruik van stoffen die gevaarlijk of op andere wijze zorgwekkend voor het milieu zijn. Als reactie daarop heeft de Commissie geharmoniseerde voorschriften betreffende het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur goedgekeurd; dergelijke apparatuur valt binnen het toepassingsgebied van dit voorstel. Soortgelijke problemen zijn gerezen met betrekking tot de energierendementseisen van sommige producten. Gezien de verscheidenheid van de milieuaspecten van energieverbruikende producten en de toenemende integratie van milieuaspecten in andere beleidsgebieden is het wenselijk op communautair niveau een coherent en omvattend kader voor de harmonisatie van de eisen inzake ecologisch ontwerp tot stand te brengen en daardoor potentiële handelsbelemmeringen te voorkomen. Een dergelijk kader zal de transparantie vergroten wanneer aan producten gerelateerde milieuoverwegingen worden geïntegreerd in fiscale beleidsmaatregelen en in de procedures voor de aanbesteding van overheidsopdrachten.
- 3.1.2. Een andere belangrijke bijdrage aan duurzame ontwikkeling wordt geleverd door een **continue energievoorziening**. In haar Groenboek "Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening"⁴ heeft de Commissie erop gewezen dat de Europese Unie door haar steeds grotere behoefte aan betaalbare energie steeds meer van externe energiebronnen afhankelijk zal worden; de uitbreiding zal deze trend nog versterken. Aangezien de EU maar zeer beperkte mogelijkheden heeft om de voorwaarden van de energievoorziening te beïnvloeden, is het van essentieel belang dat de EU aan de vraagzijde kan optreden, niet door in te grijpen in de economische activiteit, maar door efficiënt gebruik van energie te maken overal waar dit mogelijk is.

Het verminderen van het energieverbruik van producten draagt bij aan:

- de voorzieningszekerheid: energie-efficiëntie vermindert de afhankelijkheid van energiebronnen;
- het concurrentievermogen: energie-efficiëntie kan de concurrentiepositie van industrie en handel in de EU verbeteren doordat voor een gegeven productie minder energie wordt gebruikt. De waarde van de bespaarde energie kan de aan efficiëntieverhoging verbonden kosten binnen een paar jaar compenseren;
- de bescherming van het milieu: in het Europees Programma inzake klimaatverandering (EPK) werd gewezen op het grote kosteneffectieve

⁴ COM(2000) 769 van 29 november 2000.

potentieel voor de verbetering van de energie-efficiëntie van producten, die verantwoordelijk is voor ongeveer 30% van het totale primaire energieverbruik en ongeveer 40% van de CO₂-emissies in de lucht. Door vermindering van het energieverbruik van evp's kan een aanzienlijke bijdrage worden geleverd aan de inspanningen van de Gemeenschap om de Kyoto-doelstelling voor 2012 betreffende de vermindering van broeikasgassen te halen. Dit moet een nog belangrijkere rol gaan spelen in de periode na 2012, wanneer het zesde milieuactieprogramma van de Gemeenschap voorziet in een vermindering met 20-40% tegen 2020.

Energierendementseisen zullen echter, zoals elke andere eis inzake ecologisch ontwerp, worden vastgesteld volgens het IPP-beginsel dat milieueffecten niet gewoon van de ene fase van de levenscyclus naar de andere worden overgebracht. Daarom worden energierendementseisen in dit algemene kader geïntegreerd.

- 3.1.3. Een prioriteit om duurzame ontwikkeling voor de komende generaties te garanderen, is het verminderen van de negatieve effecten die producten op het **milieu** hebben. Gezien de vele milieuaspecten van producten bestaat echter het risico dat sectorale beleidsmaatregelen worden gericht op specifieke aspecten of fasen van de levenscyclus van het product ten koste van andere, hetgeen kan leiden tot tegenstrijdige of contraproductieve wetgeving. Deze situatie is te vermijden door een IPP-benadering toe te passen. Deze werd in het bovenvermelde groenboek over IPP uiteengezet en wordt in de mededeling over dit vraagstuk⁵ verder uitgewerkt. IPP tracht de milieueffecten van alle producten en diensten over hun gehele levenscyclus te verminderen. Het is gebaseerd op de levenscyclusgedachtegang, de betrokkenheid van de belanghebbenden, de voortdurende verbetering van producten, en het gebruik van een verscheidenheid aan beleidsinstrumenten, met inbegrip van maatregelen inzake ecologisch ontwerp.

Ten slotte mag het creëren van een duurzame wereld voor de komende generaties er niet toe leiden dat de behoeften van de huidige generaties worden veronachtzaamd. Daarom moet bij het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor producten ook rekening worden gehouden met de sociaal-economische voorwaarden.

Tot slot zij erop gewezen dat dit voorstel tot doel heeft het kader ter verbetering van de milieuprestaties van energieverbruikende producten tot stand te brengen, met behoud en verbetering van een gezond economisch klimaat voor deze belangrijke tak van bedrijvigheid met betrekking tot het vrije verkeer van goederen binnen de EU en het concurrentievermogen van de industrie. Het is dan ook volledig in overeenstemming met de eisen inzake bevordering van duurzame ontwikkeling en is tegelijkertijd een concreet voorbeeld van de integratie van milieuaspecten in andere communautaire beleidsvormen en van de toepassing van de IPP-concepten in een ruim productgebied.

4. SUBSIDIARITEIT

Ofschoon veel fabrikanten aanzienlijke inspanningen hebben geleverd om het milieueffect van hun producten te verminderen, worden nog steeds duizenden nieuwe

⁵ COM(2003) 302 definitief van 18 juni 2003.

producten met slechte milieuprestaties in de EU in de handel gebracht, ook al zouden met weinig of geen kosten betere prestaties mogelijk zijn.

Dit voorstel heeft tot doel de milieueffecten van energieverbruikende producten te verminderen en tegelijkertijd de voorzieningszekerheid en de interne markt voor deze producten te handhaven. Milieubescherming en vrij verkeer van goederen zijn punten van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de lidstaten en de Gemeenschap, en daarom is een wetgevingsinitiatief op communautair niveau gerechtvaardigd. Bovendien hebben beide thema's een grensoverschrijdend karakter en wordt daarom aangenomen dat de doelstellingen niet in voldoende mate door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en door de Gemeenschap beter zullen worden verwezenlijkt. Het voorstel voldoet dus aan het subsidiariteitscriterium zoals beschreven in artikel 5 van het Verdrag.

Uit een aantal studies is gebleken dat regelgeving een motor is voor activiteiten op het gebied van ecologisch ontwerp⁶, met name in het MKB⁷. Er is wetgevend optreden nodig om de fabrikanten ertoe aan te zetten milieuoverwegingen op adequate wijze in hun ontwerpproces te integreren. Zelfs in grote ondernemingen leveren de verspreiding en de toepassing van ecologisch ontwerp in de verschillende afdelingen vaak problemen op⁸. Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat, hoewel het zeer goed mogelijk is dat maatregelen inzake ecologisch ontwerp op middellange termijn rendabel blijken te zijn, zij niet altijd een direct en zichtbaar financieel voordeel verschaffen; dit aspect is zeer belangrijk, met name voor kleine en zeer kleine ondernemingen en voor consumenten met een laag inkomen. De sterke concurrentie van fabrikanten die zich weinig gelegen laten liggen aan het milieueffect van de door hen op de EU-markt gebrachte producten, vormt een belemmering voor verbeteringen.

5. EVENREDIGHEID EN “BETERE REGELGEVING”

5.1. Keuze van het rechtsinstrument

Niettegenstaande het dringend nodig is aandacht te besteden aan de milieueffecten van evp's en wordt erkend dat dit voor de interne markt een risico inhoudt indien het niet op geharmoniseerde wijze op Europees niveau gebeurt, moet ervoor worden gezorgd dat wetgevende besluiten worden gebaseerd op adequate wetenschappelijke kennis en praktische ervaring. Daarom wordt voorgesteld een kaderrichtlijn vast te stellen die geen directe verplichtingen schept; in plaats daarvan voorziet ze in de mogelijkheid om op basis van technische en economische analyses snel eisen inzake ecologisch ontwerp vast te stellen.

Dit is een essentieel punt waarmee rekening moet worden gehouden bij het bestuderen van het voorstel: de effecten voor de fabrikanten, de consumenten en het

⁶ Studie van ESTO/IPTS: “Eco-design: European state of the art”, blz.39.

⁷ Waarnemingspost voor het Europese MKB, 2002/nr. 4: “European SMEs and social and environmental responsibility”, blz. 40, beschikbaar op: http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/analysis/doc/smes_observatory_2002_report4_en.pdf.

⁸ “Towards the actual implementation of eco-design in industry” – the “haves” and “needs” viewed by the European Ecodesign Community”, McAloone, Bey et al., gepresenteerd in CARE INNOVATION 2002.

milieu zullen worden bewerkstelligd door de uitvoeringsmaatregelen die door de Commissie via de comitologieprocedure zullen worden vastgesteld nadat deze kaderrichtlijn door de Raad en het Europees Parlement is goedgekeurd.

De Commissie is zich ten volle bewust van het gevoelige karakter van dit vraagstuk uit institutioneel oogpunt. Enerzijds moeten efficiënte procedures worden vastgesteld die het mogelijk maken om snel vooruitgang te boeken en een aanzienlijke bijdrage te leveren aan belangrijke doelstellingen zoals het bereiken van de streefdoelen van Kyoto; dit is bijzonder relevant voor zeer technische aangelegenheden zoals de vaststelling en tijdige herziening van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten. Anderzijds moet de juridische deugdelijkheid van de voorgestelde oplossingen (mede in het licht van internationale verplichtingen) worden gegarandeerd en moet de geest van samenwerking tussen de instellingen van de EU in stand worden gehouden.

Het is duidelijk dat het juiste evenwicht moet worden gevonden tussen deze twee basisvereisten. In dit verband zij vermeld dat Besluit 1999/468/EG van de Raad tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden voorziet in uitgebreide informatieverstrekking aan het Europees Parlement en de mogelijkheid voor het Parlement om aan de Raad en de Commissie mee te delen dat het met een maatregel niet instemt. Dit evenwicht zal nog worden versterkt door het recente voorstel van de Commissie tot wijziging van Besluit 1999/468/EG van de Raad⁹, waarmee wordt beoogd de twee takken van de wetgevende macht op voet van gelijkheid te stellen als toezichthouders over de aan de Commissie verleende uitvoerende taken voor aangelegenheden die onder de medebeslissingsprocedure vallen.

Daarom voorziet dit voorstel, **overeenkomstig de voorgestelde institutionele structuur**¹⁰, in een kaderrichtlijn waarin de algemene beginselen en criteria voor de vaststelling van eisen inzake ecologisch ontwerp worden bepaald, terwijl de ontwikkeling en de goedkeuring van uitvoeringsmaatregelen voor individuele producten wordt overgelaten aan de Commissie, bijgestaan door een regelgevingscomité. De kaderrichtlijn omschrijft zeer duidelijk de grenzen waarbinnen de uitvoeringsmaatregelen kunnen worden vastgesteld door aan te geven welke criteria zullen worden gehanteerd bij de keuze van de producten (artikel 12), op welke milieuaspecten de uitvoeringsmaatregelen betrekking mogen hebben (bijlage I), en welke methode wordt toegepast voor het vaststellen van specifieke eisen (bijlage II).

Door dit proces zouden de verbeteringen voor het milieu worden gemaximaliseerd dankzij de snellere goedkeuring van uitvoeringsmaatregelen en het feit dat rekening wordt gehouden met de huidige milieuprioriteiten voor een groter aantal energieverbruikende producten. Voorts zal het er ook voor zorgen dat de voorstellen volledig verenigbaar zijn met het evenredigheidsbeginsel, aangezien de gedetailleerde uitvoeringsmaatregelen zullen worden gebaseerd op adequate informatie en analyses, inclusief effectbeoordelingen (hetgeen veel gemakkelijker te realiseren is wanneer de maatregel een specifiek product of een bepaald milieuaspect betreft), en bij die maatregelen rekening zal worden gehouden met toezeggingen of

⁹ COM(2002) 719 definitief van 11.12.2002.

¹⁰ COM(2002) 728 van 5.12.2002.

andere proactieve maatregelen waartoe de industrie zelf overgaat naar aanleiding van de goedkeuring van deze kaderrichtlijn.

De uitvoeringsmaatregelen zullen worden vastgesteld na passend overleg met de betrokken partijen, bv. de productie-industrie en andere belanghebbenden, inclusief NGO's voor milieubescherming, consumenten- en gebruikersverenigingen. Dergelijk overleg kan onder andere doen inzien dat sommige eisen en/of overgangsbepalingen geleidelijk moeten worden ingevoerd (bijvoorbeeld wat betreft de tenuitvoerleggingsdatums, de aard of het niveau van de eisen inzake ecologisch ontwerp, enz.); de Commissie zal naar behoren met deze aspecten rekening houden wanneer ze uitvoeringsmaatregelen voorstelt.

5.2. Maximalisering van het effect door aanmoediging tot zelfregulering

Tot dusver werden eisen betreffende de milieuprestaties van producten meestal via bindende, wetgevende maatregelen ingevoerd. Sommige industrie sectoren hebben te kennen gegeven dat hun voorkeur uitgaat naar het sluiten van vrijwillige overeenkomsten. Dit is bijzonder succesvol geweest op het gebied van energie-efficiëntie: recentelijk werden twee overeenkomsten, de eerste betreffende stand-byverliezen van televisies en videocassetterecorders, en de tweede betreffende koelkasten en wasmachines voor huishoudelijk gebruik, in de vorm van unilaterale verbintenissen van de industrie met succes in toepassing gebracht. Andere soortgelijke overeenkomsten betreffen vaatwasmachines, elektrische motoren, elektrische boilers (warmhoudverlies) en audioapparatuur (stand-byverbruik).

Vrijwillige overeenkomsten kunnen voordelen bieden vergeleken met regelgeving waarin bindende normen worden vastgesteld. Zij kunnen zorgen voor snelle vooruitgang dankzij spoedige en kosteneffectieve toepassing. Er hoeft niet noodzakelijk te worden gewacht totdat erkende beproevingsmethoden worden ontwikkeld in dezelfde mate als dit voor een regelgevende maatregel het geval zou zijn. Zij maken een flexibele en nauwkeurige aanpassing aan technologische opties en marktgevoeligheden mogelijk.

Zelfregulering is echter niet altijd een haalbare optie, met name in sectoren waar de markt zeer gefragmenteerd is. Dit is relevant voor energieverbruikende producten gezien de omvang en het gebrek aan homogeniteit van de betrokken sectoren; er kan niet worden verwacht dat geloofwaardige en coherente vrijwillige acties van de economische actoren om werk te maken van de milieuaspecten van energieverbruikende producten over de gehele levenscyclus, spontaan tot stand komen.

Ten slotte zitten er ook enkele nadelen aan vast: zelfregulering is niet bindend voor alle brancheleden (de mogelijkheid bestaat dat er "freeriders" zijn) en kan niet, in tegenstelling tot wetgeving, in de rechtbanken worden afgedwongen; bijgevolg kan de naleving niet worden gegarandeerd.

Door de goedkeuring van een kaderrichtlijn betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp zou het potentiële effect van zelfregulering door de industrie worden versterkt. De industrie zou, in het besef dat de Gemeenschap over een doeltreffend instrument beschikt om door de goedkeuring van uitvoeringsmaatregelen snel eisen vast te stellen, ofwel bevredigende vrijwillige verbintenissen kunnen aangaan, ofwel bindende eisen kunnen ondersteunen wanneer het duidelijk is dat te veel "freeriders" zich niet achter

dezelfde streefdoelen inzake milieuverbetering zouden scharen. De kaderrichtlijn zou ook een snel alternatief bieden mocht een vrijwillige verbintenis niet blijken te functioneren.

5.3. Vermindering en vereenvoudiging van het acquis

Er bestaan al richtlijnen betreffende minimale energierendementseisen voor enkele typen producten¹¹. Deze kunnen worden beschouwd als uitvoeringsmaatregelen van deze kaderrichtlijn betreffende het energieverbruik tijdens het gebruik; daardoor wordt een consolidering en vereenvoudiging van de Gemeenschapswetgeving verwezenlijkt.

Indien nodig kunnen deze uitvoeringsmaatregelen worden gewijzigd volgens de in deze kaderrichtlijn beschreven procedure, zodat de eisen kunnen worden aangepast en/of aanvullende aspecten kunnen worden opgenomen.

Bij Richtlijn 78/170/EEG van de Raad van 13 februari 1978 betreffende het rendement van verwarmingstoestellen die gebruikt worden voor de verwarming van ruimten en voor de productie van warm water in nieuwe of bestaande niet-industriële gebouwen, alsmede betreffende de isolatie van netten voor de distributie van warmte en van warm water voor huishoudelijke doeleinden in nieuwe niet-industriële gebouwen¹², werden eisen vastgesteld die nu zijn vervangen door bepalingen van Richtlijn 92/42/EEG, Richtlijn 90/396/EEG betreffende gastoestellen, en Richtlijn 2002/91/EG betreffende de energieprestatie van gebouwen¹³. Aangezien Richtlijn 78/170/EEG (als gewijzigd bij Richtlijn 82/885/EG) nu verouderd raakt, wordt voorgesteld ze in te trekken.

Artikel 6 van Richtlijn 92/42/EEG voorziet in een optioneel beoordelingssysteem met sterren met het doel de energiebesparende eigenschappen van centraleverwarmingsketels vast te stellen. De bepalingen betreffende het beoordelingssysteem met sterren heeft niet het verwachte resultaat opgeleverd en kunnen daarom worden ingetrokken.

Richtlijn 86/594/EEG¹⁴ stelt een standaardmethode vast voor steekproefneming en het testen van de door huishoudelijke apparaten voortgebrachte geluidsniveaus. De lidstaten die besluiten de publicatie van informatie betreffende geluidsemissies verplicht te stellen, moeten van de fabrikanten eisen dat deze standaardmethode wordt toegepast. De richtlijn stelt echter de publicatie van informatie over geluidsemissies niet verplicht en momenteel verlangt geen enkele lidstaat de publicatie van deze informatie. Richtlijn 92/75/EEG betreffende de vermelding, op de plaats van verkoop, van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering van huishoudelijke apparaten bevat een aan 86/594 gerelateerd optioneel element betreffende het voortgebrachte geluid. Het wordt aan

¹¹ Richtlijn 92/42/EEG betreffende de energierendementseisen voor nieuwe centraleverwarmingsketels, PB L 167 van 22.6.1992, blz.17; Richtlijn 96/57/EG betreffende normen voor de energie-efficiëntie van huishoudelijke elektrische koelkasten, diepvriezers en combinaties daarvan, PB L 236 van 18.9.1996, blz.36; Richtlijn 2000/55/EG inzake de energierendementseisen voor voorschakelapparaten voor fluorescentielampen, PB L 279 van 1.11.2000, blz. 33.

¹² PB L 52 van 23.2.1978, blz. 32.

¹³ PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1.

¹⁴ PB L 344 van 6.12.1986, blz.24.

de afzonderlijke lidstaten overgelaten te bepalen of de informatie over het geluid al dan niet op het etiket moet worden vermeld. Bovendien zijn veel fabrikanten niet gelukkig met de in 86/594/EEG beschreven methode. Bijgevolg wordt deze informatie in de praktijk niet aan de consumenten verstrekt. Een dergelijke situatie garandeert geen correcte harmonisatie, terwijl de doeltreffendheid te wensen overlaat. Om redenen van samenhang met de internemarktaanpak en aangezien de richtlijn niet de verwachte resultaten oplevert, is het wenselijker de geluidsemissies op te nemen in een meer geïntegreerde beoordeling van de milieuprestaties. Deze richtlijn voorziet in zulk een coherent kader waarmee aan dit punt van bezorgdheid kan worden tegemoetgekomen, daar de geluidsemissies samen met de andere milieuaspecten van het product zullen worden beoordeeld. Richtlijn 86/594/EEG en de verwijzingen daarnaar in de Gemeenschapswetgeving kunnen bijgevolg worden ingetrokken.

5.4. Samenhang met andere Gemeenschapswetgeving

Dit voorstel is verenigbaar met de overige EU-wetgeving en -initiatieven inzake de milieuaspecten van producten; de integratie en de doeltreffendheid ervan zullen erdoor worden vergroot.

De voorgestelde kaderrichtlijn heeft een ruimer toepassingsgebied dan alle verwante bestaande Gemeenschapswetgeving, zowel wat de omvatte producten als de milieuaspecten betreft, en in die zin kan ze dienen om leemten aan te vullen waar dit belangrijk wordt geacht. Aan de andere kant zijn er reeds voorbeelden van bepaalde milieuaspecten van sommige producten die op communautair niveau worden geregeld; in die gevallen zal dit voorstel een coherent kader verschaffen waarbinnen de regelgeving kan worden aangepast met het oog op een snelle en efficiënte verbetering van de milieuprestaties van de producten.

De AEEA-richtlijn¹⁵ regelt het beheer van het afval afkomstig van sommige van de producten die onder het toepassingsgebied van dit voorstel vallen (elektrische en elektronische apparatuur) en bepaalt streefdoelen betreffende inzameling, recycling en terugwinning; voorts stelt zij het beginsel van de financiële aansprakelijkheid van de producenten voor de afvalbehandeling vast. Het is de bedoeling met dit voorstel het ontwerp van producten verder op zodanige wijze te bevorderen dat hergebruik en recycling worden vergemakkelijkt, door ervoor te zorgen dat die aspecten systematisch in de eerste fasen van het ontwerpproces worden geïntegreerd en door concrete indicatoren te verschaffen waarmee de vooruitgang op dit gebied kan worden gevolgd.

Met betrekking tot het gebruik van stoffen regelt Richtlijn 2002/95/EG¹⁶ het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen die in elektrische en elektronische apparatuur worden gebruikt. Het is duidelijk dat, behalve deze stoffen, in energieverbruikende producten nog een aantal andere stoffen wordt gebruikt waarvan het vrijkomen in het milieu moet worden gecontroleerd of zelfs stopgezet. Dit voorstel zal de producenten ertoe aanmoedigen te bestuderen hoe het gebruik van deze stoffen en het vrijkomen

¹⁵ Richtlijn 2002/96/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, PB L 37 van 13.2.2003, blz.24.

¹⁶ Richtlijn 2002/95/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur, PB L 37 van 13.2.2003, blz.19.

ervan in het milieu tijdens de verschillende fasen van de levenscyclus van het product kunnen worden geminimaliseerd. Bovendien zal het, door de uitgebreide informatieverstrekking langs de keten naar de fabrikanten van de producten en vandaar naar de eindgebruikers en de afvalbehandelingscentra, bijdragen tot de correcte en snelle toepassing van en controle op de beperking van het gebruik van gevaarlijke stoffen.

Het zal mogelijk zijn om het energieverbruik aan te pakken over de gehele levenscyclus van het product en niet alleen tijdens de gebruiksfase, zoals momenteel het geval is. Het zal ook mogelijk zijn om snel kwantitatieve energierendementseisen vast te stellen in de vorm van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp, teneinde snel vorderingen te maken met betrekking tot de klimaatverandering en de zekerheid van de energievoorziening. In dit verband zijn al diverse richtlijnen tot vaststelling van minimumeisen inzake de energie-efficiëntie van apparatuur tijdens het gebruik goedgekeurd.

Er werden acties overwogen ter verbetering van de energie-efficiëntie van apparatuur voor de drie grote verbruikende sectoren: de huishoudelijke, de tertiaire en de industriële sector. Tot dusver heeft de Commissie gekozen voor een tweeledige aanpak bestaande in het bevorderen van een sterkere bewustmaking van de consument ten aanzien van de beschikbaarheid van energie-efficiëntere modellen van apparaten (energie-etikettering) en het produceren van efficiëntere apparaten door de fabrikanten (rendementseisen).

Bijzondere aandacht werd in de eerste fase geschonken aan huishoudapparaten, omdat de indruk bestond dat met name in de huishoudelijke sector belemmeringen voor de penetratie van energie-efficiënte apparaten moeilijk op te heffen waren. De grootste belemmering in de huishoudelijke sector is de ontoereikende bewustwording van de consument en het gebrek aan informatie en technische kennis over het energieverbruik van de individuele toestellen en de mogelijke energiebesparingen.

Energierendementseisen zijn direct bevorderlijk voor verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie in het stadium van het productontwerp. Zij zijn een zeer krachtig instrument om de markt om te vormen en tegen lage kosten aanzienlijke energiebesparingen te realiseren, vooral wanneer informatie en etiketten niet aangewezen zijn om de eindgebruikers te beïnvloeden. Indien efficiëntieverbeteringen in het stadium van het productontwerp worden gesitueerd, kunnen we er zeker van zijn dat de gewenste besparingen zullen worden verwezenlijkt. Diverse grote economische partners van de EU¹⁷ hebben rendementseisen goedgekeurd of overwogen dit te doen als voornaamste beleidsactie ter verbetering van de energie-efficiëntie van apparatuur.

Rendementseisen garanderen een verbetering van de energie-efficiëntie doordat ze ervoor zorgen dat de slechtst presterende apparaten voor een gegeven functie niet in de handel worden gebracht. Zij vormen een aanvulling op andere initiatieven zoals de etikettering van producten (bv. Richtlijn 92/75/EEG betreffende de etikettering van huishoudelijke apparaten).

¹⁷

Tot die landen behoren: VS, Canada, Japan, China, Thailand, Zwitserland, Zuid-Korea, Filipijnen, Mexico, Nieuw-Zeeland, Australië en Taiwan.

Bindende specifieke minimumeisen inzake ecologisch ontwerp of eisen ter verbetering van de algemene milieuprestaties van een product vormen ook een aanvulling op het milieukeurinitiatief. De milieukeur¹⁸ voorziet in de vrijwillige etikettering van producten die voldoen aan zeer hoge kwaliteits- en milieucriteria, met het doel de best presterende producten onder de aandacht te brengen en te belonen, en bijgevolg heeft ze niet hetzelfde doel als dit voorstel. De informatie die tijdens de milieukeuractie werd verzameld, zal echter zeer nuttig zijn bij het aangeven van de belangrijkste milieuaspecten van relevante producten. Omgekeerd kan de milieu-informatie die als gevolg van de tenuitvoerlegging van de voorgestelde kaderrichtlijn moet worden geproduceerd en beschikbaar gesteld, voor verdere activiteiten in het kader van de milieukeur worden gebruikt. Ten slotte kunnen de meetnormen voor de beoordeling van enkele belangrijke milieu- of functionaliteitsparameters die voor de milieukeur worden gebruikt, ook voor deze kaderrichtlijn worden gebruikt (zie energieverbruik: momenteel worden dezelfde normen toegepast voor de milieukeur, het energie-etiket overeenkomstig Richtlijn 92/75 en de richtlijnen inzake energierendementseisen).

De voorgestelde kaderrichtlijn zal het, doordat de gehele levenscyclus in beschouwing wordt genomen, ook gemakkelijker maken om andere EU-rechtsinstrumenten na te leven die niet direct verband houden met producten, zoals de IPPC-richtlijn¹⁹ of de wetgeving betreffende de kwaliteit van de verschillende milieucompartimenten (lucht, water) en de emissies die daarin terechtkomen. Voorts wordt verwacht dat ze de verspreiding en de zichtbaarheid van de EMAS²⁰-regeling zal versterken doordat ondernemingen met een aan EMAS beantwoordend productontwerp daarvan gebruik zullen kunnen maken om de overeenstemming van hun producten met de uit deze richtlijn voortvloeiende uitvoeringsmaatregelen aan te tonen.

Ten slotte blijven er veel productkenmerken met een aanzienlijk of een potentieel belangrijk milieueffect, die echter nog niet onder EU-wetgeving vallen (bv. de aard en de verscheidenheid van materialen, het gebruik van water en andere verbruiksgoederen, lucht- en wateremissies). Verbeteringen in het milieueffect van energieverbruikende producten zullen sneller en op efficiëntere wijze worden bereikt door de invoering van een coherent kader voor de beoordeling van de algemene milieuprestaties van het product veeleer dan door aandacht te besteden aan de afzonderlijke milieuaspecten van deze producten. Een dergelijke gefragmenteerde aanpak, die gericht is op specifieke verbeteringen voor afzonderlijke aspecten, zou immers negatieve gevolgen kunnen hebben voor andere milieuaspecten.

Tot slot zij erop gewezen dat de voorgestelde kaderrichtlijn betreffende het ecologisch ontwerp van energieverbruikende producten de tenuitvoerlegging van en het toezicht op bestaande EU-maatregelen zal aanvullen en vergemakkelijken; zij zal tevens voorzien in het juiste kader voor de snelle aanpak van zich aandienende milieuvraagstukken.

¹⁸ Verordening (EG) nr. 180/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juli 2000 inzake een herzien communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren (PB L 237 van 21.9.2000, blz.1).

¹⁹ Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (PB L 257 van 10.10.1996, blz.26).

²⁰ Verordening (EG) nr. 761/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS).

6. RECHTSGROND

Deze richtlijn zal de voorwaarden regelen waaronder energieverbruikende producten in de EU op de markt kunnen worden gebracht, doordat ze de aan producten gerelateerde eisen inzake milieubescherming harmoniseert. Het doel zal zijn werk te maken van milieubescherming en tegelijkertijd handelsbelemmeringen op te heffen of te vermijden en concurrentievervalsingen te voorkomen die kunnen ontstaan als gevolg van eventuele uiteenlopende regelgevingssystemen. Het accent ligt daarom op duurzame ontwikkeling, waarbij het openbare belang wordt beschermd en terzelfder tijd de voorwaarden voor het functioneren van de interne markt worden verbeterd en de zekerheid van de energievoorziening wordt vergroot.

Het is niet het eerste voorbeeld van EU-wetgeving die op artikel 95 van het Verdrag is gebaseerd en tegelijkertijd andere beleidsdoelstellingen nastreeft zoals milieubescherming: de richtlijnen inzake verpakkingen en batterijen op het gebied van afvalbeheer, alsmede de aangekondigde richtlijn ter beperking van het gebruik van gevaarlijke stoffen zijn op artikel 95 gebaseerd. Een recentelijk goedgekeurde richtlijn betreffende de geluidsemissie van materieel voor gebruik buitenshuis is ook op artikel 95 gebaseerd. Hetzelfde geldt voor de wetgeving betreffende de emissies van motoren voor mobiel materieel (ander dan wegvoertuigen), voor de bestaande richtlijnen inzake minimale energierendementseisen en voor de kaderrichtlijn inzake de etikettering betreffende het energieverbruik van huishoudelijke apparaten.

Tegelijkertijd bepaalt artikel 95, lid 3, van het EG-Verdrag uitdrukkelijk het volgende: “De Commissie zal bij haar [...] voorstellen op het gebied van de volksgezondheid, de veiligheid, de milieubescherming en de consumentenbescherming uitgaan van een hoog beschermingsniveau”. Bovendien voorziet artikel 95, leden 4 en 5, in de mogelijkheid voor de lidstaten om nationale bepalingen die verband houden met de bescherming van het milieu, te handhaven of in te voeren vanwege een specifiek probleem en op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens.

Tot slot zij erop gewezen dat artikel 95 geschikt is voor de harmonisatie van de ontwerp-eisen voor producten ter verbetering van hun milieuprestaties en ter vergroting van de zekerheid van de energievoorziening.

7. EXTERNE RAADPLEGING

Dit voorstel is het resultaat van de samensmelting van twee initiatieven die voordien afzonderlijk door de diensten van de Commissie werden ontwikkeld: het ene over het milieueffect van elektrische en elektronische apparatuur (de “EEA”-ontwerp-richtlijn) en het andere over de energierendementseisen van consumentenapparatuur. Voor EEA is het formele raadplegingsproces in september 2000 begonnen met bilaterale vergaderingen met de Europese brancheorganisaties. Grote ondernemingen (Siemens, Philips, Motorola, IBM, Intel, Ericsson, Nokia, enz.) en MKB-organisaties werden daarbij betrokken. Deze bijeenkomsten waren relatief klein van opzet (25-30 deelnemers) en er werd uitgegaan van een zeer informeel werkontwerp van een richtlijn teneinde de aandacht te richten op de fundamentele concepten en beginselen die moesten worden besproken, en de belangrijkste vraagstukken aan te geven, veeleer dan gedetailleerde besprekingen te voeren over specifieke tekst. Daarnaast vonden bilaterale besprekingen plaats met de milieu-NGO's, waarbij het accent werd

gelegd op de nieuwe aanpak en hoe die functioneert, en met de normalisatie-instelling CENELEC, teneinde na te gaan hoe de normalisatie-eisen voor de richtlijn konden worden aangepakt. In november 2000 vond een veel ruimere multilaterale bijeenkomst plaats met alle belanghebbenden, inclusief fabrikanten, leveranciers, organisaties voor afvalbeheer, NGO's, en ambtenaren uit de lidstaten (ca. 70 deelnemers). Met het oog op de industriële en milieudimensie van het initiatief werden ambtenaren van beide ministeries uitgenodigd. Tijdens de bijeenkomst werd vooral aandacht besteed aan de beginselen die aan het voorstel ten grondslag lagen, met het doel bij alle belanghebbenden interesse te wekken en een elementaire mate van begrip tot stand te brengen.

Na deze eerste ronde hebben de diensten van de Commissie begin maart 2001 een nieuw ontwerp voorgelegd tijdens een vergadering die werd bijgewoond door ruim honderd vertegenwoordigers van lidstaten, industrie, normalisatie-instellingen en NGO's. Hoewel sommige belanghebbenden het ermee eens waren dat een wetgevingskader nodig was voor het introduceren van milieuoverwegingen bij het ontwerp van producten, waren er ook verschillende kritische opmerkingen over de duidelijkheid en de mogelijkheid tot handhaving van de eisen van het EEA-werkdocument, alsmede over de samenhang van dit initiatief met andere bestaande of aangekondigde EU-beleidsmaatregelen betreffende de milieuaspecten van deze producten. Gedurende het hele jaar 2001 werden bilaterale besprekingen over deze tekst voortgezet en er werden enkele praktische kwesties in verband met de tenuitvoerlegging aangegeven, namelijk potentiële moeilijkheden voor het MKB en de middelen om ze aan te pakken, de rol van normalisatie, de levenscyclusgedachtegang voor het introduceren van milieuaspecten in EEA-ontwerp, en de behoeften inzake de inventarisatie van gegevens en de opstelling van verklaringen. In februari 2002 werd een technische workshop georganiseerd, waaraan ruim 130 personen hebben deelgenomen, om deze kwesties in vier parallelle sessies te bespreken. De resultaten van deze workshop en de van de belanghebbenden ontvangen opmerkingen over het werkdocument werden op internet geplaatst.

Tegelijkertijd werd gewerkt aan de ontwerp-kaderrichtlijn inzake minimale energierendementseisen. De belanghebbenden werden geraadpleegd op basis van een werkdocument dat al een voorlopige versie van een toelichting bevatte en waarin vragen werden gesteld over de in aanmerking te nemen opties betreffende de voornaamste punten die in de artikelen aan bod moesten komen. De belanghebbenden werden op 30 april 2002 in de gelegenheid gesteld hun mening te kennen te geven tijdens een workshop waarop vertegenwoordigers van de lidstaten, de diensten van de Commissie, de industrie, de consumenten en de NGO's werden uitgenodigd. De notulen van de workshop werden samen met de opmerkingen van de belanghebbenden gedistribueerd. Er was een brede acceptatie van de voorgestelde aanpak. De vertegenwoordigers van de industrie verzochten de diensten van de Commissie echter eventuele overlapping en/of tegenstrijdigheid met het EEA-initiatief te vermijden.

Na dit overleg concludeerden de diensten van de Commissie dat de doelstellingen van beide initiatieven beter zouden worden verwezenlijkt door middel van één enkel coherent kader dat de Gemeenschap de mogelijkheid zou bieden om voor bepaalde producten uitvoeringsmaatregelen vast te stellen wanneer dit op grond van een aantal criteria wenselijk zou zijn. Terzelfder tijd zou worden voorzien in de mogelijkheid om concrete meetbare eisen vast te stellen voor specifieke parameters, zoals het

energieverbruik tijdens het gebruik. Deze concepten en de overeenkomstige mechanismen zijn opgenomen in deze kaderrichtlijn betreffende het ecologische ontwerp van energieverbruikende producten.

Een eerste ontwerp van deze kaderrichtlijn werd op 18 november 2002 voor opmerkingen aan de belanghebbenden gepresenteerd en met hen besproken. Bij deze toelichting is een lijst gevoegd van de organisaties die op die vergadering vertegenwoordigd waren. De vertegenwoordigers van enkele lidstaten wilden, hoewel ze voorstander waren van een geïntegreerde aanpak, de verzekering krijgen dat de invoering van energierendementseisen niet zou worden vertraagd door de opnemings ervan in de voorgestelde kaderrichtlijn. Om dezelfde reden bekritiseerden de milieu-NGO's de tekst en enkele verzochten er zelfs om het idee van het samenvoegen van de twee voorstellen te laten varen. De vertegenwoordigers van de industrie legden het erop aan een zo groot mogelijke rol te laten spelen door initiatieven tot zelfregulering; samen met de organisaties voor consumentenbescherming juichten zij de samensmelting van de twee initiatieven toe. Zowel de consumenten- als de milieubeschermingsorganisaties drukten hun bezorgdheid uit over de beschikbaarheid van de nodige middelen in de Commissie om een voldoende aantal uitvoeringsmaatregelen te behandelen, en over de vraag of zij zelf wel in staat zouden zijn de opstelling van die maatregelen van nabij te volgen. De notulen samen met de ontvangen opmerkingen werden gedistribueerd. De laatste bijdragen werden tegen 15 december 2002 ingewacht. Veel belanghebbenden hebben schriftelijk geantwoord. In het algemeen was er instemming met de grote bouwstenen (kaderrichtlijn, comitologie, rechtsgrond), maar er werden twijfels geuit over bepaalde aspecten (betrokkenheid van de belanghebbenden bij de voorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen, toepassingsgebied, afdwingbaarheid van de generieke eisen, verbintenis tot naleving van de milieudoelstellingen). De opmerkingen werden door de diensten van de Commissie grondig bestudeerd en de tekst werd gewijzigd om er zoveel mogelijk rekening mee te houden; die opmerkingen zijn op internet beschikbaar²¹. In de herziene tekst is een aantal belangrijke verduidelijkingen opgenomen in de definities en betreffende de tenuitvoerlegging van de generieke eisen inzake ecologisch ontwerp; ook zijn diverse technische aspecten in de bijlagen verbeterd als reactie op de opmerkingen van belanghebbenden.

8. MILIEUEFFECTEN

Gedurende hun gehele levenscyclus staan energieverbruikende producten op een aantal wijzen in wisselwerking met het milieu. De winning (bv. metalen) of de productie (bv. polymeren) van de grondstoffen, de verwerking van deze grondstoffen tot functionele componenten en de assemblage van die componenten tot complete apparaten gaan gepaard met milieueffecten; hetzelfde geldt voor het transport en de installatie en, uiteraard, het gebruik van deze apparatuur en het beheer ervan aan het eind van de levenscyclus.

Voorbeelden van dergelijke wisselwerkingen met het milieu zijn het gebruik van materiële hulpbronnen, inclusief vers water, voor de vervaardiging, maar ook voor het correcte functioneren (bv. in de vorm van verpakkingen of verbruiksgoederen

²¹

http://europa.eu.int/comm/enterprise/electr_equipment/eee/index.htm

zoals inkt en toners of detergenten) van de producten; het energieverbruik tijdens de verschillende fasen van de levenscyclus, met name de gebruiksfase; de emissies verbonden aan de winning van grondstoffen (bv. door mijnbouwactiviteiten), de fabricage (bv. reiniging, oppervlaktebehandeling), het vervoer, het gebruik (bv. emissies van deeltjes, NO_x, enz. uit motoren) en het beheer aan het eind van de levenscyclus (bv. mogelijke emissies van ozonaantastende stoffen tijdens de behandeling van koelkasten of airconditioningapparatuur aan het eind van hun levenscyclus, het vrijkomen van giftige stoffen zoals zware metalen bij het storten van elektronische apparatuur, enz.); het produceren van afvalmateriaal tijdens de verschillende fasen van de levenscyclus, met name aan het eind van de nuttige levensduur, van het product.

Voor sommige categorieën energieverbruikende producten kunnen de marktontwikkelingen en de technologische vooruitgang hun milieueffect verergeren; hoewel deze verergering een voor de hand liggend neveneffect van de toegenomen consumptie is, kan ze ook verband houden met de toegenomen functionaliteit en complexiteit van de producten, daar het voor het verbeteren van deze kenmerken nodig kan zijn gebruik te maken van een grotere verscheidenheid aan materialen, nieuwe materialen, enz. Snelle innovatie in combinatie met moderne consumptiepatronen leiden vaak, vooral voor consumentenproducten, tot het frequent vervangen van producten voordat ze aan het eind van hun technische levensduur zijn gekomen.

Zo nemen bijvoorbeeld huishoudapparaten en kantoorapparatuur meer dan 25% van het eindverbruik van elektriciteit voor hun rekening en vormen zij een van de snelst groeiende sectoren van energieverbruik²²; met huishoudverlichting is een stroomverbruik gemoeid dat 17% van het totale huishoudelijke stroomverbruik vertegenwoordigt²³. Ongeveer 75% van ca. 1,2 miljoen ton in de EU geproduceerd speciaal glas wordt gebruikt in elektrische en elektronische apparatuur²⁴. Deze apparatuur is goed voor ongeveer 7,3% van het totale kunststoffenverbruik in West-Europa, en de gebruikte hoeveelheden zijn sinds 1990 gestaag toegenomen (met 25% sinds 1995).²⁵

In veel gevallen, met name voor duurzame consumentenproducten zoals huishoudapparaten, speelt de gebruiksfase en met name het energieverbruik tijdens het gebruik, een overheersende rol bij het bepalen van de algemene milieuprestaties van het product; er zijn echter voorbeelden waarbij de productie van materialen van overwegend belang is (bv. mobiele telefoontoestellen) of waarbij het beheer aan het eind van de levenscyclus een belangrijke factor is (bv. medische apparatuur). Bovendien is het vaak niet eenvoudig één enkel milieuaspect van het product aan te wijzen dat een overheersende rol speelt, maar moeten bij het ontwerp afwegingen worden gemaakt tussen de verschillende milieuaspecten over de gehele levenscyclus van het product. Zo zijn bijvoorbeeld fluorescentielampen energie-efficiënter dan gloeilampen, maar er is kwik voor nodig, en dat is een gevaarlijke stof; in een

²² IEA-rapport over energie-etiketten en -normen.

²³ « Revisiting the ecolabel criteria for lamps », 1999. AEA-rapport opgesteld voor DG Milieu, blz.11.

²⁴ Gegevens in 2003 verstrekt door de brancheorganisatie speciaal glas.

²⁵ Terwijl in grote toestellen weinig soorten en grote stukken kunststof worden gebruikt, bevat IT- en telecommunicatieapparatuur (die 26% van het totale kunststoffenverbruik in elektrische en elektronische apparatuur voor haar rekening neemt) heel wat soorten polymeren. Brochure van de Association of Plastics Manufacturers in Europe (APME), 2001.

schoonmaakmachine zal het gebruik van minder detergenten normaal gesproken leiden tot een hogere watertemperatuur (en bijgevolg tot een hoger energieverbruik); het optimaliseren van een product uit het oogpunt van gewichts- en/of volumevermindering zou een negatieve invloed op de recyclebaarheid ervan kunnen hebben.

Naast deze afwegingen tussen milieuaspecten moet de productontwerper rekening houden met nog andere technische (bv. veiligheid, functionaliteit) alsmede economische aspecten.

Daarom kan worden geconcludeerd dat gezien de omvang en de verscheidenheid van de milieueffecten van energieverbruikende producten een geïntegreerde aanpak vereist is die het in principe mogelijk maakt dat aan alle milieuaspecten van het product aandacht wordt besteed. Bij gefragmenteerde pogingen om afzonderlijke milieuaspecten te optimaliseren, bestaat het risico dat het probleem naar elders wordt verschoven in plaats dat het wordt opgelost, en dat de ontwerper de flexibiliteit wordt ontnomen om in het product een goed evenwicht te zoeken tussen milieu- en andere eisen. Uiteraard zullen de producten moeten voldoen aan alle door de wetgever vastgestelde kwantitatieve eisen.

Hoewel algemeen wordt aangenomen dat de belangrijkste milieuaspecten vooral verband houden met het gebruik van materialen, het verbruik van energie en de toxiciteit van de bestanddelen, is het niet mogelijk van tevoren voor alle energieverbruikende producten de prioriteiten en de te bereiken streefdoelen vast te stellen. Dit kan alleen worden gedaan op productniveau of, voor bepaalde milieuparameters, op het niveau van de productfamilie, dat het geschikte niveau is voor het verzamelen van zinvolle informatie en het vaststellen van kwantitatieve doelstellingen.

Bovendien kunnen nieuwe wetenschappelijke kennis of nieuwe marktontwikkelingen tot nu toe niet te voorziene behoeften aan het licht brengen of scheppen, die op coherente wijze moeten worden aangepakt zodat snel en gericht kan worden opgetreden. Daarvoor wordt gezorgd door de voorgestelde kaderrichtlijn, die duidelijke criteria vaststelt voor de selectie van producten die aan eisen inzake ecologisch ontwerp moeten worden onderworpen, indicatoren bepaalt voor het volgen van de verbetering van de milieuprestaties, en de mogelijkheid schept om voor bepaalde aspecten kwantitatieve eisen in te voeren wanneer dit gerechtvaardigd is.

Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de werkelijke **milieueffecten** (bv. klimaatverandering, aantasting van bossen door zure regen, eutrofiëring, aantasting van de ozonlaag, enz.), die deels aan producten toe te schrijven zijn, en de **milieuaspecten** van het product die met die effecten in verband kunnen worden gebracht (energieverbruik en emissies van broeikasgassen, emissies van zure stoffen, emissies van stoffen die de zuurstofbalans verstoren, emissies van stoffen die de ozonlaag in de stratosfeer aantasten).

Aangezien de handhaving van een richtlijn die tot doel heeft het vrije verkeer van goederen te garanderen, en van de uitvoeringsmaatregelen slechts mogelijk en transparant kan zijn indien ze uiteindelijk gebaseerd is op concrete, meetbare en vergelijkbare kenmerken van de producten, en aangezien het werkelijke milieueffect van het product niet alleen afhangt van het ontwerp, maar ook van de manier waarop

het wordt vervaardigd, gebruikt en aan het eind van de levenscyclus behandeld, alsmede van de locatie en andere omstandigheden in de verschillende fasen van de levenscyclus, ligt in de voorgestelde kaderrichtlijn het accent op meetbare *milieuaspecten* van het product veeleer dan op al de werkelijke milieueffecten, die moeilijk te kwantificeren en volledig te beoordelen zijn.

Bovendien zij eraan herinnerd dat in veel gevallen de werkelijke milieueffecten van het product buiten de controle van de ontwerper en de fabrikant liggen. De fabrikant kan bijvoorbeeld het product op zodanige wijze ontwerpen dat het gemakkelijk te recyclen is, maar in een mondiale markt niet in staat zijn daadwerkelijk te controleren of het product, wanneer het afval wordt, overeenkomstig de ontwerpspecificaties zal worden gerecycled of zelfs nog maar afzonderlijk zal worden ingezameld. Een ander voorbeeld is het energieverbruik tijdens het gebruik, dat voor hetzelfde ontwerp aanzienlijk kan variëren afhankelijk van de gewoonten en de discipline van de consument. Ook het werkelijke milieueffect als gevolg van energieverbruik varieert sterk, afhankelijk van de wijze waarop de energie werd geproduceerd: het milieueffect van het produceren van hetzelfde aantal kilowatturen elektriciteit kan sterk uiteenlopen naargelang ze met fossiele dan wel hernieuwbare energiebronnen zijn geproduceerd. Daarom is het de bedoeling dat in de kaderrichtlijn prioriteit wordt gegeven aan de milieuaspecten van het product die via *productontwerp* wezenlijk kunnen worden beïnvloed.

Uiteraard zal het algemene effect van de kaderrichtlijn afhangen van het aantal vastgestelde uitvoeringsmaatregelen en van het aantal vrijwillige verbintenissen die als gevolg van het initiatief door de industrie worden aangegaan. Geraamd wordt dat het effect van bv. de beoogde eisen inzake het energieverbruik van apparatuur tijdens het gebruik en de daaruit voortvloeiende vermindering van de CO₂²⁶-emissies met de tijd zeer aanzienlijk zouden worden, en dat deze vermindering tot 200 miljoen ton/jaar zou oplopen tegen het jaar 2020 wanneer alle momenteel geïnstalleerde apparatuur is vervangen. Een meer gedetailleerde raming van het potentiële effect van de voorgestelde maatregel in de vorm van CO₂-vermindering wordt verder in deze toelichting gegeven.

9. ECONOMISCH EFFECT VOOR DE FABRIKANTEN

Hier zij nog eens duidelijk gesteld dat deze kaderrichtlijn niet rechtstreeks wettelijke verplichtingen en voorschriften voor de fabrikanten zal creëren; dit zal alleen gebeuren wanneer de uitvoeringsmaatregelen worden goedgekeurd. Vóór de goedkeuring van elke uitvoeringsmaatregel zal een specifieke effectbeoordeling worden uitgevoerd, waarin ook rekening zal worden gehouden met het effect op de fabrikanten uit het oogpunt van concurrentievermogen, innovatie, markttoegang en kosten.

Het mag niet uit het oog worden verloren dat milieuoverwegingen een integrerend deel van productontwerp kunnen uitmaken en dat milieuverbeteringen vaak complementair zijn met andere productvereisten²⁷. Er is ook een groeiende

²⁶ Gebaseerd op de communautaire prognose van de brandstofmix voor elektriciteitsopwekking voor de desbetreffende periode.

²⁷ Zie APPLE, maart 2000 – “A case-study of the Power Mac G4 desktop Computer”, blz. 4.

marktvraag van consumenten en zakelijke klanten (via toeleveringsrelaties), maar ook van aandeelhouders om uit milieuoogpunt verantwoorde oplossingen in het algemeen en milieubeheersystemen in het bijzonder toe te passen²⁸. Het bevorderen van een duurzame structuur van industriële productie, met name door de toepassing van levenscyclusbenaderingen ten aanzien van producten, wordt een stuwende kracht voor groei en productiviteit, zoals blijkt uit de resultaten van de Wereldtop over duurzame ontwikkeling in Johannesburg²⁹.

In sommige gevallen kan de integratie van milieuaspecten in het productontwerp tijdens de eerste fasen kosten met zich meebrengen voor de aanpassing van de interne bedrijfsstructuren, het verkrijgen van de nodige milieu-informatie en -expertise, en de toepassing van de geschikte ontwerpoplossingen. De productie en het onderhoud van de overeenstemmingsdocumentatie zullen ook voor extra kosten zorgen; de hoogte van de kosten zal afhangen van de mate waarin ondernemingen milieuaspecten om de bovenvermelde redenen reeds hebben geïntegreerd. Voor het groeiende aantal ondernemingen die dit zullen hebben gedaan voordat een uitvoeringsmaatregel wordt vastgesteld, zullen de kosten minimaal zijn.

Er wordt echter verwacht dat, zelfs in de gevallen waarin enige kosten ontstaan, deze geleidelijk zullen dalen, rekening houdend met het feit dat door de tenuitvoerlegging van de richtlijn en door normalisatie vergelijkbare gegevens en ontwerp hulpmiddelen beter beschikbaar zullen komen in het publieke domein, en dat daardoor het gebruik ervan voor milieubeoordelingen gemakkelijker en kosteneffectiever zal worden.³⁰ Bovendien heeft de ervaring de hypothese bevestigd dat verbeteringen in de milieuprestaties ook positieve economische gevolgen hebben voor de fabrikanten in termen van directe besparingen (bv. lagere materiaal- en energiekosten; lagere productiekosten, bijvoorbeeld door een verkorting van de assemblagetijd en door

²⁸ "European SMEs and social and environmental responsibility", blz. 40.

²⁹ "Het industriebeleid na de uitbreiding", mededeling van de Commissie COM(2002) 714 definitief van 11.12.2002.

³⁰ "In terms of business-to-business communications, there are strong market drivers within the sector for the provision of product environmental information. These include requests for information from public procurers, voluntary environmental management and eco-design initiatives... As a result, several of the large multinational end-product manufacturers developed their own supply chain questionnaires, which typically focused on the hazardous chemical and heavy metal content of the components being supplied. However, providing and requesting information in different formats presented difficulties for both procurers and suppliers. It made it difficult for procurers to compare the information provided, and from a supplier's perspective, filling in different questionnaires is extremely time consuming and inefficient. As a result there was clearly a need to develop standardised responses and information formats" (Met betrekking tot communicatie tussen ondernemingen onderling zijn er sterke marktfactoren binnen de sector die pleiten voor het verstrekken van milieu-informatie over producten. Daartoe behoren verzoeken om informatie vanuit aanbestedende overheidsdiensten, vrijwillige initiatieven inzake milieubeheer en ecologisch ontwerp ... Als gevolg daarvan hebben diverse grote multinationale fabrikanten van eindproducten hun eigen vragenlijsten voor de toeleveringsketen ontwikkeld, waarin doorgaans het accent lag op het gehalte aan gevaarlijke chemische stoffen en zware metalen in de geleverde componenten. Het verstrekken van en het verzoeken om informatie in verschillende formaten leverde echter zowel voor de afnemers als de leveranciers problemen op. Het maakte het voor de afnemers moeilijk om de verstrekte informatie te vergelijken, en voor de leverancier is het invullen van verschillende vragenlijsten uitermate tijdrovend en inefficiënt. Daardoor bestond er duidelijk behoefte aan de ontwikkeling van gestandaardiseerde antwoorden en informatieformaten.) Studie voor de Commissie, DG Milieu, over "Environmental Product Declaration Schemes" (regelingen inzake milieuverklaringen voor producten, 2002.

productoptimalisatie³¹; lagere kosten voor de naleving van milieuwetgeving, zoals lagere kosten voor afvalbeheer en de bestrijding van vervuiling; grotere betrouwbaarheid van de producten). Afgezien van deze voordelen zijn er nog andere economische pluspunten zoals de grotere acceptatie bij de klanten (particuliere, industriële of in de context van overheidsopdrachten) en op financiële markten.

Deze factoren ondersteunen de veronderstelling dat de marginale kosten voor de fabrikanten van het invoeren van eisen inzake ecologisch ontwerp niet aanzienlijk zullen zijn. In elk geval zullen ze zorgvuldig worden geraamd in het kader van de effectbeoordelingen waarvan de uitvoeringsmaatregelen vergezeld zullen gaan. Bovendien zullen de eisen gelden voor alle fabrikanten die op dezelfde markt concurreren.

Het is zeer waarschijnlijk dat het integreren van milieuoverwegingen in het productontwerp zal leiden tot een algemene verbetering van het inzicht van de fabrikanten in het ontwerp- en fabricageproces, alsmede in de toeleveringsketen, de distributie en het onderhoud van hun producten. Dit zou kunnen resulteren in een hogere productiviteit van de hulpbronnen en een daling van de kosten die de aanvankelijke uitgaven zal compenseren. Deze hypothese wordt door een aantal casestudies bevestigd³². Een dergelijk proces zou kunnen worden vergeleken met de invoering van kwaliteitsaspecten in de jaren tachtig: in plaats dat het systematische en veralgemeende streven naar kwaliteit duur of onverenigbaar met andere aan het product gestelde eisen bleek te zijn, lag het ten grondslag aan veel innovaties en is het integrerend deel van het dagelijkse leven in ondernemingen gaan uitmaken³³.

Deze redenen hebben ongetwijfeld jarenlang een belangrijke rol gespeeld bij de beslissing van een aanzienlijk aantal ondernemingen (met name grotere) om activiteiten inzake ecologisch ontwerp te introduceren. Voor die bedrijven kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de marginale kosten van de richtlijn minimaal zullen zijn.

De situatie kan in enige opzichten anders zijn wanneer fabrikanten niet bijzonder gemotiveerd zijn om technische oplossingen toe te passen waardoor de milieuprestaties zouden worden verbeterd. Zo bijvoorbeeld trekken fabrikanten doorgaans geen direct profijt van een grotere energie-efficiëntie van hun producten tijdens het gebruik, behalve indien deze bij de consumenten goed wordt gepromoot (bv. via de etikettering van producten) en gemarket. Dit betekent dat door het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp in sommige gevallen aan fabrikanten beperkingen zullen worden opgelegd, waarmee rekening moet worden gehouden.

Daarom moeten bijzondere voorzorgen in acht worden genomen zoals:

³¹ Een kortere tijd voor demontage vergroot de recyclebaarheid voor de meeste energieverbruikende apparatuur; door tijdens het ontwerp te streven naar verkorting van die tijd, wordt tegelijkertijd een verkorting verkregen van de tijd die nodig is voor de assemblage van het product tijdens de fabricage. Een lager energieverbruik in de interne schakelingen van elektronische apparatuur zal ook leiden tot een vermindering van de vrijkomende afvalwarmte en bijgevolg zal minder ventilatie nodig zijn, waardoor de productie wordt vereenvoudigd en de kosten dalen.

³² Zie verslag van het GreenPackproject "Green is the colour of money — Commercial success stories from eco-design", augustus 2001.

³³ Zie ook "Environmental concern in electronics Product development", G. Johansson, IVF, maart 2002.

- aanpassingsperiode en tijdschema geschikt voor het invoeren van een eis, met bijzondere aandacht voor het MKB;
- juist evenwicht tussen het niveau van de beoogde eis en de technische/economische uitvoerbaarheid ervan, met inbegrip van bijzondere marktgevoeligheden;
- passend scala aan beschikbare technologische opties om het vereiste niveau te halen, waarbij fabrikantgebonden oplossingen in principe worden uitgesloten;
- zorgen voor adequate en tijdige raadpleging;
- instandhouding van samenhang en consistentie met andere Gemeenschapswetgeving of beleidsinitiatieven (zoals classificaties bij energie-etikettering, criteria voor toekenning van de milieukeur, beperking van het gebruik van gevaarlijke stoffen, beheer van afval afkomstig van elektrische en elektronische apparatuur).

Specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp op Gemeenschapsniveau hebben positieve gevolgen voor de fabrikanten in de vorm van duidelijke regels voor engineering, gemakkelijker rechtshandhaving door instanties voor markttoezicht en minimalisering van juridische aanvechting en marktonzekerheid.

Ten slotte zal de systematische integratie van milieuaspecten in het productontwerp het gemakkelijker maken om specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp op kosteneffectieve wijze na te leven. Fabrikanten met een goede kennis van de milieuaspecten en het potentieel voor verbetering van hun producten zullen immers reeds goeddeels voldoen aan de specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp die eventueel worden vastgesteld.

10. OVEREENSTEMMINGSBEOORDELING

Er zijn op Gemeenschapsniveau methoden voor de beoordeling van de overeenstemming van producten met essentiële vereisten of geharmoniseerde normen vastgesteld op basis van de zogenaamde “globale aanpak”^{34, 35} en deze zijn in dit voorstel opgenomen. Een overeenstemmingsbeoordelingsprocedure die uitsluitend op zelfbeoordeling is gebaseerd, wordt als algemene regel voorgesteld.

Volgens de methode van zelfbeoordeling zijn de fabrikanten verplicht technische documentatie en begeleidende testverslagen op te stellen tot staving van de verklaring van overeenstemming die zij moeten afgeven. Al deze documenten moeten te allen tijde beschikbaar worden gehouden voor inspectie door de overheidsinstanties die bevoegd zijn voor het markttoezicht, met name voor het geval er twijfels ontstaan over de overeenstemming van een bepaald model van een apparaat. Dit zijn formele procedures die moeten worden gevolgd voordat de

³⁴ Resolutie van de Raad betreffende een globale aanpak op het gebied van de overeenstemmingsbeoordeling, PB C 10 van 16.1.90, blz.1.

³⁵ Besluit 90/683/EEG van de Raad van 13 december 1990 betreffende de modules voor de verschillende fasen van de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures die in de richtlijnen voor technische harmonisatie moeten worden gebruikt, PB L 380 van 31.12.1990, blz. 13.

fabrikant op rechtmatige wijze de CE-markering op het product kan aanbrengen, zodat het in de Gemeenschap op de markt en in het vrije verkeer van goederen kan worden gebracht. Sommige critici hebben twijfels geuit over de doeltreffendheid van een zelfbeoordelingsprocedure zonder tussenkomst van een derde partij voordat het product op de markt wordt gebracht. Onder de bovenbeschreven omstandigheden echter wordt zij afdoende geacht, temeer wanneer rekening wordt gehouden met de dreiging van vervolging op grond van de wetgeving inzake correcte productbeschrijvingen in een land en de zeer negatieve publiciteit die een valse bewering met zich mee kan brengen. Er wordt aangenomen dat een dergelijke zelfbeoordelingsprocedure in principe ook het MKB beter uitkomt.

Aan de vermarkting voorafgaande procedures (die type- en productcontroles door derden omvatten) kunnen voor sommige specifieke producten geschikter zijn. Daarom wordt voorgesteld de mogelijkheid te behouden om deze procedures in de specifieke uitvoeringsmaatregel op te nemen, maar dan alleen wanneer dit naar behoren wordt gerechtvaardigd en gedocumenteerd.

Een innovatief aspect van dit voorstel is dat het voorziet in de mogelijkheid om milieubeheersystemen waarbij op adequate wijze rekening wordt gehouden met het productontwerp en de milieuprestaties, te gebruiken als methode voor de overeenstemmingsbeoordeling. Dit betekent niet dat van elk product dat wordt vervaardigd op een locatie of door een onderneming die over een milieubeheersysteem overeenkomstig bijlage V van dit voorstel beschikt, wordt aangenomen dat het aan de richtlijn voldoet. De in de toepasselijke uitvoeringsmaatregel gespecificeerde eisen inzake ecologisch ontwerp moeten worden nageleefd. Wanneer een EMAS-certificering beschikbaar is die het productontwerp omvat, wordt aangenomen dat het aan de eisen van bijlage V voldoet. Artikel 7, lid 2, derde alinea, biedt de mogelijkheid dat een ISO 14001-systeem, in zoverre dit het productontwerp omvat, kan worden gebruikt als basis voor de totstandbrenging van een milieubeheersysteem overeenkomstig bijlage V.

11. VERMOEDEN VAN OVEREENSTEMMING

De milieukeur betreft een EU-programma voor de toekenning van kwaliteitslabels dat tot doel heeft producten die zeer hoge milieuprestaties leveren, te onderscheiden. Het proces ter bepaling van de criteria voor de toekenning van de milieukeur wordt op EU-niveau beheerd door middel van overeengekomen institutionele regelingen waarbij duidelijke eisen, adequate analyses en de vertegenwoordiging van de belanghebbenden worden gegarandeerd. Van producten waaraan de milieukeur is toegekend, wordt bijgevolg aangenomen dat zij voldoen aan de in dit kader vastgestelde eisen inzake ecologisch ontwerp wanneer die eis deel uitmaakt van de criteria voor de toekenning van het label. Het wordt niet wenselijk geacht dezelfde status te verlenen aan andere nationale of internationale labels, die niet onder de controle van het communautaire wetgevingsproces vallen.

Normalisatie zou nuttig kunnen zijn bij het vaststellen van methoden voor de meting van de milieuparameters die in de uitvoeringsmaatregelen worden aangegeven. In sommige gevallen kan normalisatie van nut zijn om de parameter (bv. recyclebaarheid) beter te beschrijven door middel van eenvoudiger fysische eenheden/indicatoren. Bovendien kan normalisatie nuttig zijn uit het oogpunt van informatieverstrekking, gegevensbanken, checklists, enz.

In geen geval zullen de normalisatie-instellingen worden verzocht een limiet voor een gegeven milieuaspect vast te stellen.

Op basis van de ervaring met de tenuitvoerlegging van deze richtlijn en rekening houdend met ontwikkelingen op andere verwante gebieden, zouden in de toekomst andere vormen van vermoeden van overeenstemming beschikbaar kunnen komen en worden gebruikt; het kan bijvoorbeeld dienstig zijn het potentieel voor het gebruik van milieuverklaringen voor producten (Environmental Product Declarations, EPD) opnieuw te evalueren indien een geschikt communautair kader voor het gebruik ervan wordt ingevoerd.

12. BEOORDELING VAN DE MILIEUPRESTATIES EN ECOLOGISCH PROFIEL

Het ecologische profiel is een beschrijving van de belangrijke milieuaspecten van het product over de gehele levenscyclus, uitgedrukt in meetbare inputs en outputs. Zoals eerder werd uitgelegd, komt het er vooral op aan bij te dragen aan het beheer van uit milieuoogpunt relevante aspecten (bv. energieverbruik en emissies van broeikasgassen, emissies van zure stoffen, emissies van stoffen die de zuurstofbalans verstoren, emissies van stoffen die de ozonlaag in de stratosfeer aantasten). Dit zal leiden tot een vermindering van de aan het product verbonden belasting van het milieu en zal aldus helpen de aan de milieuaspecten van het product verbonden effecten (bv. klimaatverandering, aantasting van bossen door zure regen, eutrofiëring, aantasting van de ozonlaag) te verminderen. Het is duidelijk dat de eisen inzake ecologisch ontwerp zullen worden toegepast op de milieuaspecten van energieverbruikende producten die een verifieerbaar milieueffect impliceren.

Voor het vaststellen van het ecologische profiel is het niet verplicht een levenscyclusanalyse (LCA) te maken volgens relevante internationale normen; een dergelijke verplichting zou voor de ondernemingen, met name het MKB, een onevenredige last in termen van financiële en menselijke hulpbronnen met zich mee kunnen brengen. Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat het concept van de levenscyclusanalyse nog niet helemaal is uitgekristalliseerd en dat de resultaten van een dergelijke analyse niet altijd gemakkelijk te interpreteren zijn³⁶. Terzelfder tijd wordt erkend dat het LCA-concept, naarmate het verder wordt ontwikkeld, nuttig en betaalbaar wordt, zelfs voor kleinere ondernemingen. Wanneer gegevens van LCA's beschikbaar zijn en aan de opstelling van het ecologische profiel kunnen bijdragen, zouden ze kunnen worden gebruikt. Bovendien moet er rekening mee worden gehouden dat het de bedoeling is in de kaderrichtlijn het accent te leggen op factoren die via het productontwerp in aanzienlijke mate kunnen worden beïnvloed. Bijlage I bevat een lijst van indicatoren voor milieuprestaties die in het algemeen worden geacht relevant te zijn voor de beoogde producten. In de uitvoeringsmaatregelen zullen de relevante parameters voor de producten waarop ze van toepassing zijn, worden opgenomen.

³⁶

Met name de beoordeling van het werkelijke effect op het milieu, wat een integrerend deel van de ISO 14040-serie normen uitmaakt, heeft een aantal beperkingen (differentiëring in ruimte en tijd van milieuprocessen en ecosystemen, afwezigheid van lineaire respons tussen belasting van het systeem en het milieu, verschillende onderliggende waarden en beginselen van partijen, hetgeen leidt tot ongelijke formulering van milieuvraagstukken en interpretatie van resultaten), zie "Evolution and development of the conceptual framework and methodology of life-cycle impact assessment", SETAC, januari 1998.

Er is reeds veel informatie geproduceerd over de milieuprestaties van energieverbruikende producten, bv. in het kader van de reeds door ondernemingen uitgevoerde studies, de in verband met de milieukeur uitgevoerde studies, andere voor het publiek beschikbare gegevensbanken en op het web gebaseerde hulpmiddelen voor ecologisch ontwerp, enz. Deze informatie kan zeer nuttig zijn bij het opstellen van het ecologische profiel. Redelijkerwijs kan worden verwacht dat specifieke industriële sectoren speciaal op hun producten afgestemde systemen zullen ontwikkelen om de analyse uit te voeren; de informatie die als resultaat van deze richtlijn en de uitvoeringsmaatregelen (bijvoorbeeld ter voldoening aan de eisen inzake informatieverstrekking in bijlage I) zal worden geproduceerd en in het publieke domein beschikbaar gesteld, zal ook van zeer groot nut zijn om een meer algemeen aanvaardbaar idee te verkrijgen van welke specifieke milieuparameters geschikt zijn; daardoor zal het steeds gemakkelijker en eenvoudiger worden om de milieuprestaties van producten te “meten” en te benchmarken.

De aard en de grondigheid van de uit te voeren analyse moeten beantwoorden aan het algemene milieudoel van deze ontwerp-richtlijn, namelijk ervoor zorgen dat energieverbruikende producten in het algemeen milieuvriendelijker worden. Er moet rekening worden gehouden met de “state of the art”; met deze term worden niet de recentste wetenschappelijke verwezenlijkingen bedoeld, maar wel een behoorlijk niveau van technische prestaties, rekening houdend met de industriële uitvoerbaarheid en de huidige normen en praktijken. Er moet een “redelijk evenwicht” in acht worden genomen, wat betekent dat de fabrikant met verschillende eisen rekening moet houden en, om dit naar behoren te doen, flexibiliteit aan de dag moet leggen. Normalisatie kan van nut zijn, maar zal niet worden gebruikt om met betrekking tot milieuvraagstukken grenzen vast te stellen.

Sommige belanghebbenden hebben kritiek uitgeoefend op de afwezigheid van juridisch bindende doelstellingen en duidelijke milieuprioriteiten in bijlage I. In dit verband zij vermeld dat dit een kaderrichtlijn is die tot doel heeft de Gemeenschap de mogelijkheid te bieden snel en adequaat op te treden om in waargenomen en zich aandienende behoeften te voorzien, en dat in dit stadium geen bindende limieten kunnen worden bepaald; de mogelijkheid om deze vast te stellen, wordt echter duidelijk beschreven.

Tot slot zij erop gewezen dat bijlage I tot doel heeft een proces te beschrijven om van de levenscyclusgedachtegang met betrekking tot milieuaspecten een integrerend deel van het ontwerpproces te maken, om de resultaten ervan te volgen en om aan de belanghebbenden de nodige informatie te verstrekken, zodat de ontwerpverbeteringen daadwerkelijk in echte voordelen voor het milieu worden omgezet; zij stelt geen verplichting in een complete LCA van energieverbruikende producten te maken voordat zij op de markt worden gebracht. De beoordeling van de milieuaspecten over de gehele levenscyclus van het product moet worden uitgevoerd op basis van uit milieuoogpunt relevante inputs en outputs; uitvoeringsmaatregelen die generieke eisen inzake ecologisch ontwerp bevatten, zullen deze beoordeling begeleiden door, nadat een effectbeoordeling is uitgevoerd, de relevante parameters inzake ecologisch ontwerp te specificeren voor de producten waarop zij betrekking hebben; deze beoordeling moet op zodanige wijze geschieden dat zij redelijkerwijs door de ondernemingen kan worden uitgevoerd zonder dat zij buitensporige uitgaven hoeven te doen.

13. METHODOLOGIE VOOR HET BEPALEN VAN HET NIVEAU VAN SPECIFIEKE EISEN INZAKE ECOLOGISCH ONTWERP

De richtlijn voorziet ook in de optie om uitvoeringsmaatregelen goed te keuren waardoor specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp worden ingevoerd.

Specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp zijn gekwantificeerde en meetbare eisen betreffende een geselecteerd milieuaspect van het product zoals het energieverbruik tijdens het gebruik. Zij kunnen worden ingevoerd wanneer een belangrijk milieuaspect duidelijk wordt omschreven en een optreden rechtvaardigt (bv. energieverbruik en de daarmee verbonden broeikasgassen in de context van Kyoto). De omschrijving van een dergelijk belangrijk milieuaspect vloeit voort uit informatie en analyses betreffende de gehele levenscyclus van het product. Er kunnen echter, zelfs indien dergelijke omvattende informatie (nog) niet beschikbaar is, maar een optreden noodzakelijk wordt geacht, specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp worden vastgesteld nadat is nagegaan of de voorgenomen maatregel zal leiden tot een vermindering van het milieueffect van het product gedurende zijn levenscyclus.

Een belangrijke stap bij het vaststellen van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp is het definiëren van nauwkeurige meetmethoden, waarbij rekening wordt gehouden met een genormaliseerd gebruik van het product (bv. volledige of gedeeltelijke belasting, klimaatomstandigheden), en met prestaties en kenmerken die de gebruikers extra comfort of nut bieden. Indien nog geen geharmoniseerde normen voor metingen bestaan, wordt dit normaliter bewerkstelligd door het verlenen van mandaten aan de Europese normalisatie-instellingen. Zodra de meetmethode is vastgesteld, wordt een beoordeling van de prestaties van in de handel verkrijgbare apparatuur uitgevoerd; zo kunnen de totale spreiding en de prestaties van de gemiddelde apparatuur worden beoordeeld. Overeenkomstig de internationale verplichtingen van de EU, met name die van de WTO-Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, moet in de context van de uitvoeringsmaatregelen steeds met internationale normen rekening worden gehouden, tenzij zij niet doeltreffend of geschikt zijn om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

Na de marktanalyse wordt een technische/economische analyse uitgevoerd met het doel economisch levensvatbare en technisch uitvoerbare verbeteringen aan te wijzen zonder onaanvaardbaar verlies van prestaties of nut voor de consumenten.

De ontwerpopties die technisch uitvoerbaar en voor de consumenten economisch aantrekkelijk zijn, worden aangegeven en met bestaande modellen vergeleken. Het economische voordeel voor de consumenten wordt gekwantificeerd aan de hand van het verschil in de levenscycluskosten van het product, die worden gevormd door de som van de aankoopprijs en de gebruikskosten (hoofdzakelijk energie, maar ook andere hulpbronnen zoals water, detergenten, enz.), verdisconteerd over de levensduur van het product.

In economische termen komt het optimum voor de consumenten overeen met het minimum aan levenscycluskosten. Daarom vormt dit niveau in principe een benchmark voor het vaststellen van het niveau van de specifieke eis inzake ecologisch ontwerp.

Er zijn echter nog andere factoren waarmee rekening moet worden gehouden:

- prestaties van de apparatuur: wanneer het niveau van de specifieke eis inzake ecologisch ontwerp een nadelige invloed zou hebben op de wijze waarop de apparatuur functioneert;
- variatie in het gebruik van de apparatuur: indien een aanzienlijke groep consumenten/gebruikers aanmerkelijk zou worden benadeeld, bijvoorbeeld omdat zij de apparatuur minder vaak gebruiken of op een andere wijze dan de gemiddelde consument;
- variatie in ramingen van de waarde van bepaalde elementen (inflatiecijfer, prijzen van verbruiksgoederen, van energie, enz.);
- betaalbaarheid van de apparatuur: indien de naderhand toegepaste prijsverhoging gebruikers ofwel ervan weerhoudt de apparatuur te kopen, ofwel ertoe brengt bestaande inefficiënte apparatuur die bijna aan het eind van haar levensduur is, te houden en misschien te repareren;
- mogelijke milieueffecten - positieve en negatieve - op andere hulpbronnen;
- effect op de industrie: wanneer het niveau van de specifieke eis inzake ecologisch ontwerp een effect op de productiekosten zou hebben dat niet gewoon in de aangerekende extra kosten/prijs kan worden doorberekend;
- concurrentie: wanneer vanwege het geëiste niveau het gebruik van een fabrikantgebonden technologie noodzakelijk zou zijn.

Deze methodologie is met succes toegepast voor het vaststellen van energierendementseisen voor apparatuur. Externe milieukosten kunnen bij de gevoeligheidsanalyse in aanmerking worden genomen. Een soortgelijke aanpak zou voor andere hulpbronnen zoals water kunnen worden gevolgd. Lopende O&O-werkzaamheden voor de ontwikkeling van methoden voor de berekening van levenscycluskosten ter verbetering van de algemene milieuprestaties van producten zullen zeer nuttig zijn bij de eventuele uitbreiding van de bovenbeschreven methodologie tot andere milieuaspecten.

In de praktijk werd bij de analyse die werd verricht ter voorbereiding op de bestaande energierendementseisen (en vrijwillige overeenkomsten) tot dusver voorzichtig te werk gegaan. Daarbij werd met name geen rekening gehouden met de vermogen van de fabrikanten om de kosten van het realiseren van de vereiste verbeteringen tot een minimum te beperken door een zorgvuldig ontwerp en de optimalisering van de ontwikkeling van nieuwe (of momenteel ongebruikte) technologie die in de analyse niet in beschouwing werd genomen. De ervaring in diverse landen heeft aangetoond dat het reële effect op de fabrikanten minder groot is dan in de analyse werd voorspeld.

Aangezien het effect van een specifieke eis afhangt van talrijke factoren die specifiek zijn voor elke beoogde uitvoeringsrichtlijn (specifiek product, precies niveau van de rendementseis, tijdschema voor de tenuitvoerlegging, snelheid van de technische veranderingen om zich aan te passen, enz.), zouden gedetailleerde effectbeoordelingen alleen zinvol zijn wanneer ze in de context van individuele uitvoeringsmaatregelen worden uitgevoerd, rekening houdend met de bijzondere

marktkkenmerken voor de apparatuur in kwestie en het vermoedelijke effect, ook op het MKB.

In ieder geval wordt voorzien in een aanpassingsperiode tussen de vaststelling van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp en de tenuitvoerlegging ervan, teneinde ervoor te zorgen dat het mogelijke effect op de industrie tot een minimum wordt beperkt. Tijdens die periode zouden de meeste leveranciers hoe dan ook een deel van hun assortiment hebben vervangen, zodat er ruim gelegenheid zal zijn om van de naleving van eisen een van de ontwerpcriteria voor de nieuwe modellen te maken.

Ten slotte zouden, als alternatief of als aanvulling op de bovenbeschreven algemene aanpak, gegevens die beschikbaar zijn gekomen in het kader van de werkzaamheden die zijn uitgevoerd in de context van andere communautaire instrumenten (richtlijn betreffende energie-etikettering, milieukeur, energiesterken, enz.) en aanverwante studies, ook als input kunnen worden gebruikt, met name als het erop aankomt rendementseisen vast te stellen betreffende specifieke functies of gebruikswijzen van een apparaat (bv. stand-byverbruik). Soortgelijke programma's uit andere delen van de wereld zouden ook als input kunnen worden gebruikt, met name voor wereldwijd verhandelde producten (bv. kantoorapparatuur of consumentenelektronica), waarvoor de consistentie van normen op internationaal niveau van het grootste belang is voor het mondiale concurrentievermogen van de EU-industrie.

14. EXTERNE ASPECTEN

De uitvoeringsmaatregelen die op basis van deze ontwerp-richtlijn zullen worden goedgekeurd, zullen evenzeer gelden voor producten van EU-fabrikanten als voor die van fabrikanten uit derde landen, zodat geen handelsbelemmeringen of verstoringen zullen worden teweeggebracht. De ervaring met andere EU-wetgeving (met name de nieuwe-aanpakrichtlijnen inzake veiligheid en elektromagnetische compatibiliteit waarvoor de CE-markering vereist is) zal van pas komen om ervoor te zorgen dat aan de verplichtingen wordt voldaan door alle op de EU-markt gebrachte producten, ongeacht het land waar ze worden vervaardigd. Indien nodig kunnen in de uitvoeringsmaatregelen meer gedetailleerde regelingen voor de traceerbaarheid van elk afzonderlijk apparaat worden opgenomen. De mogelijke effecten van uitvoeringsmaatregelen op de internationale handel zullen zorgvuldig worden bestudeerd in het kader van de effectbeoordeling die moet worden uitgevoerd voordat de uitvoeringsmaatregelen worden goedgekeurd. De handelspartners van de EU zullen worden uitgenodigd om deel te nemen aan het overlegproces bij het opstellen van de uitvoeringsmaatregelen, zoals ook is gebeurd voor deze richtlijn. Internationale normen (bv. van de ISO of het IEC) zullen in aanmerking worden genomen en gebruikt overeenkomstig de internationale verplichtingen van de EU, met name die van de WTO-Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen. Ten slotte zal de goedkeuring van uitvoeringsmaatregelen worden voorafgegaan door een kennisgeving aan de WTO teneinde ervoor te zorgen dat geen handelsbelemmeringen worden opgeworpen.

Wat de toetredende landen betreft, moet nogmaals worden beklemtoond dat de voorgestelde richtlijn een rechtskader tot stand brengt dat pas concreet effect zal hebben nadat uitvoeringsmaatregelen zijn vastgesteld. Tegen die tijd zullen de toetredende landen als lidstaten volledig aan het besluitvormingsproces deelnemen. Bovendien zal bij de effectbeoordeling en het overleg voorafgaand aan het opstellen van de

uitvoeringsmaatregelen rekening worden gehouden met alle belanghebbenden van de uitgebreide Unie.

15. POTENTIEEL EFFECT VAN DE VOORGESTELDE MAATREGEL OP DE VERMINDERING VAN DE CO₂-EMISSIONS

Ter illustratie van het potentieel dat eisen inzake ecologisch ontwerp bieden, kan worden verwezen naar het zeer gedetailleerde onderzoek dat is verricht om de potentiële verbeteringen van de energie-efficiëntie voor een groot aantal energieverbruikende producten te beoordelen. Deze studies werden als input gebruikt voor het ECCP-proces (European Climate Change Programme, Europees programma inzake klimaatverandering) om het potentieel aan kosteneffectieve CO₂-vermindering te bepalen. Het ECCP heeft vertegenwoordigers bijeengebracht van de fabrikanten van de belangrijkste energieverbruikende apparatuur (CECED, EACEM, EICTA, CEMEP, CELMA, EUROPUMP, PNEUROP, ELC), alsmede onafhankelijke deskundigen en andere belanghebbenden. Er werd onder de deelnemers een consensus bereikt over potentiële kosteneffectieve besparingen en de doeltreffendste beleidsmaatregelen om dit potentieel te verwezenlijken.

Het ECCP heeft een schatting gemaakt voor een theoretisch geval: het verbruik van de belangrijke energieverbruikende producten door huishoudens, industrie en tertiaire sector in 2010 op basis van het huidige verbruik en de huidige modellen, indien geen nieuwe beleidsmaatregelen worden genomen en er geen sprake is van technologische vooruitgang (BaU-scenario (Business as Usual)). De deelnemers hebben ook geraamd hoe hoog het verbruik zal zijn wanneer de huidige apparatuur geleidelijk wordt vervangen door efficiëntere apparatuur die de laagste levenscycluskosten voor de gebruiker dicht benadert.

Voor de geaggregeerde vermindering van de CO₂-emissies 1990-2010 voor de drie sectoren werden de volgende cijfers verkregen (de totale toename van de CO₂-emissies voor het geval dat geen maatregelen zouden worden genomen, wordt eveneens weergegeven).

	CO ₂ - emissies 1990	CO ₂ - emissies 1995	CO ₂ - emissies 2010 BaU	CO ₂ - emissies 2010 Beleids- scenario	Verlaging CO ₂ - emissies 1990 / 2010 Beleids- scenario	Verlaging CO ₂ - emissies 2010BaU / 2010 Beleids- scenario
Apparatuur residentiële sector:						
- Elektriciteit	307,30	309,10	325,10	255,06	52,24	70,04
- Overige brandstoffen voor verwarming en warm water ³⁷	438		434	327	111	107
Apparatuur industriële sector:						
- Elektriciteit in motorsystemen	278,30	284,1	305,78	239,50	38,80	66,28
Apparatuur tertiaire sector:						
- Elektriciteit	213,88	243,0	297,86	257,36	-43,48	40,50
- Overige brandstoffen voor verwarming en warm water ³⁸						

Uit de analyse van het energiebesparingspotentieel blijkt dat vooral de volgende soorten apparatuur mogelijkheden voor energiebesparingen bieden (maar in de praktijk zullen de mogelijkheden voor besparingen door uitvoeringsmaatregelen in het kader van deze richtlijn om bovengenoemde redenen kleiner zijn) (de cijfers tussen haakjes geven de geraamde potentiële verlaging van de CO₂-emissies weer):

³⁷ De ECCP WG 3 heeft het verbruik en de beleidsmaatregelen met betrekking tot gebouwen en met name de verwarming van gebouwen in detail geanalyseerd. De belangrijkste apparaten voor verwarming en waterverwarming zijn boilers. Een herziening van de efficiëntie-eisen (Richtlijn 92/42) zou een CO₂-besparing van ca. 35 miljoen ton kunnen opleveren.

³⁸ Er is een grote mate van onzekerheid over deze cijfers en de mogelijke besparingen. WG 3 zal cijfers verstrekken.

- verwarmings- en waterverwarmingstoestellen³⁹ (12 miljoen ton CO₂);
- elektrische motorsystemen (39 miljoen ton CO₂);
- verlichting zowel in de huishoudelijke als de tertiaire sector (24 miljoen ton CO₂);
- huishoudapparaten (12 miljoen ton CO₂);
- kantoorapparatuur zowel in de huishoudelijke als de tertiaire sector (34 miljoen ton CO₂);
- consumentenelektronica (14 miljoen ton CO₂);
- commerciële verwarmings-, ventilatie- en airconditioningsystemen (8 miljoen ton CO₂).

De ECCP heeft het grote potentieel aan CO₂-vermindering aangetoond dat door specifieke energierendementseisen wordt geboden. De Commissie zal daarom zodra deze kaderrichtlijn is goedgekeurd, uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot het energierendement van specifieke producten indienen.

16. CONCLUSIES

- In dit voorstel wordt een omvattend en coherent wetgevingskader vastgesteld voor de uitwerking van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten, teneinde bij te dragen aan duurzame ontwikkeling door het vrije verkeer van die producten in de interne markt te garanderen, de zekerheid van de energievoorziening te vergroten en een hoger niveau van milieuprestaties te bevorderen.
- Gezien de verantwoordelijkheden van de Gemeenschap en de grensoverschrijdende aard van deze vraagstukken zullen de doelstellingen beter worden verwezenlijkt door een optreden op communautair niveau.
- Door verder te gaan met het voorstellen van richtlijnen met een hoog technisch gehalte in het kader van de medebeslissingsprocedure, zoals in het verleden voor individuele producten werd gedaan, zou maar traag vooruitgang worden geboekt; in overeenstemming met het recentelijk voorgestelde pakket betreffende de institutionele structuur en betere regelgeving wordt voorgesteld de eisen inzake ecologisch ontwerp via een comitologieprocedure in uitvoeringsmaatregelen vast te stellen na passend overleg met de belanghebbenden en na een effectbeoordeling. Op die manier wordt gezorgd voor een flexibele aanpassing aan de technologische opties en de marktgevoeligheden en wordt het potentiële effect van zelfregulering door de industrie versterkt.

³⁹

Hierbij zij opgemerkt dat het cijfer alleen geldt voor elektrische toestellen en dat het potentieel voor verwarmingstoestellen die andere energiebronnen gebruiken, veel groter is.

- Deze ontwerp-richtlijn completeert en vergemakkelijkt de tenuitvoerlegging van bestaande EU-maatregelen; zij voorziet ook in het juiste kader om opkomende milieuvraagstukken snel te behandelen.
- Verwacht wordt dat de systematische integratie van milieuoverwegingen in het productontwerp zal leiden tot een hogere productiviteit van de hulpbronnen en lagere kosten over de gehele levenscyclus van het product, waardoor de eventuele aanvankelijke uitgaven zullen worden gecompenseerd. Uit de ervaring met de Richtlijn energie-etikettering blijkt dat Gemeenschapswetgeving op het gebied van de milieuprestaties van producten een win-win-win-win-beleidsactie (energie, milieu, consument en industrie) kan zijn wanneer wordt voorzien in een geschikte aanpassingsperiode en een adequaat overlegproces.

17. INHOUD VAN HET VOORSTEL

In **artikel 1** worden de doelstellingen en het toepassingsgebied van de kaderrichtlijn omschreven. Deze heeft tot doel het vrije verkeer van producten te garanderen; zij draagt bij aan duurzame ontwikkeling door een grotere zekerheid van de energievoorziening en een betere bescherming van het milieu.

Artikel 2 bevat de definities van de belangrijkste termen en begrippen die in het voorstel worden gebruikt; generieke eisen inzake ecologisch ontwerp betreffen de algemene milieuprestaties van het product, rekening houdend met de meest significante milieuaspecten; in specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp gaat het om een bepaald milieuaspect en worden passende grenswaarden bepaald.

In **artikel 3** wordt verduidelijkt dat alleen energieverbruikende producten die aan de eventuele toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoen, in de handel mogen worden gebracht, en **artikel 4** bevat bepalingen betreffende de markering en de verklaring van overeenstemming.

Artikel 5 bepaalt dat het vrije verkeer van energieverbruikende producten niet mag worden belemmerd op grond van eisen inzake ecologisch ontwerp indien het product aan de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet.

Rekening houdend met de in bestaande nieuwe-aanpakrichtlijnen toegepaste procedures wordt in **artikel 6** de procedure vastgesteld voor beperkingen op het in de handel brengen van producten die van de CE-markering zijn voorzien, maar niet aan de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoen.

Artikel 7 bevat bepalingen betreffende de overeenstemmingsbeoordeling. In principe worden een zelfbeoordelingsprocedure en de beschikbaarheid van technische documentatie zonder tussenkomst van een derde partij als afdoende beschouwd. Er wordt ook voorzien in de mogelijkheid om milieubeheersystemen te gebruiken waarin het aspect productontwerp is opgenomen. Aan de fabrikanten zal de keuze tussen deze twee procedures worden gelaten.

In **artikel 8** wordt uitgelegd dat een vermoeden van naleving van de uitvoeringsmaatregel bestaat wanneer aan het product de EU-milieukeur is toegekend, en hoe geharmoniseerde normen aan het vermoeden van overeenstemming kunnen bijdragen.

In **artikel 9** worden enkele aspecten van de procedure voor de vaststelling en de publicatie van geharmoniseerde normen verduidelijkt.

Artikel 10 gaat over de kwestie van componenten en subeenheden die als zodanig niet het voorwerp kunnen uitmaken van een uitvoeringsmaatregel overeenkomstig deze kaderrichtlijn; er kan echter wel milieu-informatie over deze componenten worden verlangd voor het opstellen van het ecologische profiel door de fabrikant.

In **artikel 11** wordt verzocht om doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten met het oog op het goede functioneren van de richtlijn.

In **artikel 12** worden de criteria vastgesteld voor de selectie van de producten waarvoor uitvoeringsmaatregelen kunnen worden genomen, alsmede de essentiële factoren voor het bepalen van de inhoud van dergelijke uitvoeringsmaatregelen. Voorts wordt daarin verduidelijkt dat uitvoeringsmaatregelen generieke of specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp, of beide, kunnen bevatten.

Artikel 13 voorziet in de integratie, als uitvoeringsmaatregelen van deze kaderrichtlijn met betrekking tot het energierendement tijdens het gebruik, van de drie bestaande richtlijnen tot vaststelling van energierendementseisen voor centrale verwarmingsketels, koelkasten en voorschakelapparaten voor fluorescentielampen.

In **artikel 14** wordt de procedure (regelgevingscomité) voor de goedkeuring van uitvoeringsmaatregelen omschreven.

Artikel 15 betreft de door de lidstaten vast te stellen sanctievoorschriften.

De **artikelen 16 en 17** hebben betrekking op de vermindering/vereenvoudiging van het *acquis communautaire*.

De **artikelen 18-20** handelen over administratieve aspecten van het voorstel.

In **bijlage I** worden de werkwijze en de relevante parameters beschreven voor het vaststellen, door de fabrikant, van het ecologische profiel van producten die onder een uitvoeringsmaatregel vallen waarin generieke eisen inzake ecologisch ontwerp worden vastgesteld.

In **bijlage II** wordt de methode voor het vaststellen van het niveau van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp beschreven.

Bijlage III bevat bepalingen betreffende de CE-markering.

In de **bijlagen IV en V** worden de procedures beschreven waarover de fabrikant beschikt om te garanderen en te verklaren dat zijn evp voldoet aan de bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel.

In **bijlage VI** wordt bepaald welke gegevens de verklaring van overeenstemming moet bevatten.

In **bijlage VII** worden de belangrijkste elementen aangegeven die een uitvoeringsmaatregel moet bevatten.

BIJLAGE

Organisaties aanwezig op de bijeenkomst van belanghebbenden op 18.11.2002

België:	Permanente vertegenwoordiging
België:	Departement leefmilieu
België:	Ministerie van Economische Zaken
België:	Ministerie van het Waalse Gewest – département de l'Office des déchets (DGRNE)
België:	Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)
België:	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM)
Denemarken:	Danish energy authority (ENS)
Denemarken:	Danish environmental protection agency (MST)
Finland:	Ministerie van Handel en Industrie
Frankrijk:	Ministerie van Economie, Financiën en Industrie
Frankrijk:	Ministerie van Ecologie en Duurzame Ontwikkeling
Frankrijk:	DIGITIP: departement van het ministerie van Economie, Financiën en Industrie
Duitsland:	Ministerie van Milieu
Duitsland:	Duits Energieagentschap
Ierland:	Ministerie van Ondernemingen, Handel en Werkgelegenheid
Italië:	ENEA Ente Nazionale per le Energie Alternative
Nederland:	Ministerie van Milieu
Nederland:	Ministerie van Economische Zaken
Noorwegen	Noorse vertegenwoordiging bij de EU
Spanje:	Permanente vertegenwoordiging: milieuattaché
Zweden:	Ministerie van Industrie
Zweden:	Ministerie van Milieu
Verenigd Koninkrijk:	Ministerie van Handel en Industrie

Verenigd Koninkrijk:	DEFRA (ministerie van Milieu, Voeding en Plattelandszaken)
AeA Europe:	American Electronics Association
AENOR:	Spaanse nationale normalisatie-instelling
ANEC:	Consumenten-NGO
ANIE:	Italiaanse brancheorganisatie van de elektrische en de elektronische industrie
Apple:	Fabrikant
ASERCOM:	Association of European Refrigeration Compressors and Controls Manufacturers (Vereniging van Europese fabrikanten van koelcompressoren en -regelaars)
AVAYA Inc. :	Fabrikant
BEUC:	Consumenten-NGO
CAPIEL:	Europees Coördinatie-Comité voor de samenwerking van fabrikanten van schakelapparatuur
CECAPI:	Europees Comité van fabrikanten van installatieapparatuur
CECED:	Europese federatie van fabrikanten van huishoudapparaten
CECIMO:	Europees Comité voor de samenwerking van fabrikanten van gereedschapswerktuigen
CELMA:	Europese federatie van fabrikanten van lampen en verlichtingsarmaturen
CENELEC:	Europese normalisatie-instelling
COCIR:	Europese federatie van fabrikanten van medische apparatuur
DAIKIN Europe:	Fabrikant
DI:	Confederatie van de Deense industrie
DIN:	Duitse nationale normalisatie-instelling
E.H.I:	Association of the European Heating Industry (Vereniging van Europese fabrikanten van verwarmingstoestellen)

ECOS:	European Environmental Citizen organisation for standardisation (Europese burgerorganisatie voor normalisatie op milieugebied)
EEB:	Europees Milieubureau, milieu-NGO
EFCEM:	European federation of catering equipment manufacturers (Europese federatie van fabrikanten van cateringapparatuur)
EVA-secretariaat:	Europese Vrijhandelsassociatie
EHA:	Zweedse vereniging van fabrikanten van huishoudapparaten
EICTA:	EU-Vereniging van fabrikanten van ICT en consumentenelektronica
Electronics Coalition:	Brancheorganisatie
EPEE:	Brancheorganisatie voor koelmiddelen
EPTA:	European Power Tool Association (Europese vereniging van fabrikanten van gereedschapswerktuigen)
ESIA:	European Semiconductors Industry Association (Europese vereniging van fabrikanten van halfgeleiders)
EU-comité:	Amerikaanse kamer van koophandel
EURELECTRIC:	Union of the Electricity industry (Verbond van de elektriciteitsindustrie)
Eurocommerce:	Vertegenwoordiging van de kleinhandel, de groothandel en de internationale handel in de EU
EUROMOT:	European Association of internal Combustion Engine Manufacturers (Europese vereniging van fabrikanten van inwendige verbrandingsmotoren)
EVA:	European Vending Association (Europese vereniging van fabrikanten van verkoopautomaten)
FEE:	Belgische brancheorganisatie van de elektriciteits- en de elektronica-industrie
FIEEC:	Franse brancheorganisatie van de elektriciteits-, de elektronica- en de communicatie-industrie
Fujitsu Limited:	Fabrikant

General Electric:	Fabrikant
IEA:	Internationaal Energieagentschap
Intel:	Fabrikant
JBCE:	Japanese Business Council in Europe
JISC:	Japanese Industrial Standards Committee
Lucent Technologies:	Fabrikant
Marcogaz:	Technische vereniging van de Europese gasindustrie
ORGALIME:	Europese federatie van de mechanische, de elektrische, de elektronische en de metaalbewerkingsindustrie
Remanufactured:	Vereniging van fabrikanten voor hergebruik en recycling van inkjetpatronen/tonercassettes
Schneider Industry:	Fabrikant
TIE:	Toys Industries of Europe (Federatie van Europese speelgoedfabrikanten)
UEAPME:	Europese federatie van kleine en middelgrote ondernemingen
UNICE:	Unie van Europese industriefederaties
WKÖ:	Oostenrijkse kamer van koophandel
WWF:	Milieu-NGO

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten en tot wijziging van Richtlijn 92/42/EEG van de Raad

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gelet op het voorstel van de Commissie⁴⁰,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁴¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁴²,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag⁴³,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De verschillen tussen de door de lidstaten goedgekeurde wetten of bestuursrechtelijke maatregelen betreffende het ecologische ontwerp van energieverbruikende producten kunnen in de Gemeenschap handelsbelemmeringen teweegbrengen en de concurrentie verstoren en kunnen aldus een direct effect op de totstandbrenging en de werking van de interne markt hebben. De harmonisatie van de nationale wetten is het enige middel om dergelijke handelsbelemmeringen en oneerlijke concurrentie te voorkomen.
- (2) Energieverbruikende producten (hierna “evp’s” genoemd) nemen een groot deel van het verbruik van natuurlijke hulpbronnen en energie in de Gemeenschap voor hun rekening. Daarnaast hebben zij nog enkele andere belangrijke milieueffecten. Voor de grote meerderheid van op de communautaire markt beschikbare productcategorieën kunnen milieueffecten van zeer uiteenlopende omvang worden waargenomen, hoewel zij vergelijkbare functionele prestaties leveren. Met het oog op duurzame ontwikkeling moet de voortdurende verbetering van het algemene milieueffect van die producten worden aangemoedigd, vooral wanneer dit niet leidt tot buitensporige kosten.
- (3) Er moet een coherent kader voor de toepassing van communautaire eisen inzake ecologisch ontwerp voor evp’s tot stand worden gebracht met het doel het vrije verkeer van de producten die aan de eisen voldoen, te garanderen en hun algemene

⁴⁰ PB C [...], [...], blz. [...].

⁴¹ PB C [...], [...], blz. [...].

⁴² PB C [...], [...], blz. [...].

⁴³ PB C [...], [...], blz. [...].

milieueffect te verbeteren. Bij dergelijke communautaire eisen moeten de internationale handelsbeginselen in acht worden genomen.

- (4) Met deze richtlijn wordt getracht een hoog niveau van bescherming van het milieu te verwezenlijken door de efficiëntie van de hulpbronnen voor evp's te verbeteren, waarvan uiteindelijk de consumenten en andere eindgebruikers profijt zullen trekken. Duurzame ontwikkeling vereist ook dat naar behoren rekening wordt gehouden met het gezondheids- en het sociale en economische effect van de voorgenomen maatregelen. De verbetering van het energierendement van producten draagt bij aan de zekerheid van de energievoorziening, die een voorwaarde is voor een gezonde economische activiteit en bijgevolg voor duurzame ontwikkeling.
- (5) De in het Groenboek geïntegreerd productbeleid⁴⁴ beschreven aanpak, die een belangrijk innovatief element is van het Zesde Milieuactieprogramma dat is vastgesteld in Besluit nr. 1600/2002/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴⁵, heeft tot doel de milieueffecten van producten over hun gehele levenscyclus te verminderen. Indien er in het ontwerpstadium rekening mee wordt gehouden, biedt het milieueffect van een product over de gehele levenscyclus een hoog potentieel om op kosteneffectieve wijze de bescherming van het milieu te bevorderen. Er moet worden gezorgd voor de nodige flexibiliteit om die factoren in het productontwerp te integreren en tegelijkertijd rekening te houden met technische, functionele en economische overwegingen.
- (6) Het kan noodzakelijk en gerechtvaardigd zijn specifieke gekwantificeerde eisen inzake ecologisch ontwerp vast te stellen voor sommige producten of milieuaspecten daarvan, teneinde ervoor te zorgen dat hun milieueffect tot een minimum wordt beperkt. Bij de invoering van dergelijke prioritaire maatregelen moet met name rekening worden gehouden met hun potentieel om de emissies van broeikasgassen tegen geringe kosten te verminderen. Dergelijke maatregelen kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van het Protocol van Kyoto bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC), goedgekeurd bij Beschikking 2002/358/EG van de Raad⁴⁶, waarin wordt verzocht om een vermindering met 8% van de emissies van broeikasgassen voor de Gemeenschap tegen 2012 en om verdere verminderingen na 2012. Zij kunnen ook bijdragen aan het duurzame gebruik van hulpbronnen en een belangrijke bijdrage leveren aan het tienjarenkader van programma's inzake duurzame productie en consumptie, dat op de Wereldtop over duurzame ontwikkeling in september 2002 in Johannesburg is overeengekomen.
- (7) Het niveau van eisen inzake ecologisch ontwerp moet normaliter worden vastgesteld op basis van technische, economische en milieuanalyses. Door flexibiliteit in de methode voor het vaststellen van het niveau van de eisen kan een snelle verbetering van milieuprestaties in de hand worden gewerkt. Voordat bindende maatregelen wordt vastgesteld, moeten de betrokken partijen naar behoren worden geraadpleegd. Een dergelijke raadpleging kan aan het licht brengen dat een geleidelijke invoering of overgangsmaatregelen noodzakelijk zijn. De invoering van tussentijdse streefdoelen vergroot de voorspelbaarheid van het beleid, maakt de aanpassing van de

⁴⁴ COM(2001) 68 definitief.

⁴⁵ PB L 242 van 10.9.2002, blz. 1.

⁴⁶ PB L 130 van 15.5.2002, blz. 1.

productontwikkelingscyclus mogelijk en maakt het voor de belanghebbenden gemakkelijker om op lange termijn te plannen.

- (8) Er moet prioriteit worden verleend aan alternatieve handelwijzen zoals zelfregulering door de industrie wanneer de beleidsdoelstellingen met dergelijke maatregelen sneller of goedkoper kunnen worden bereikt dan met bindende voorschriften. Wetgevingsmaatregelen kunnen nodig zijn wanneer de marktkrachten niet in de goede richting of niet snel genoeg evolueren.
- (9) Evp's die voldoen aan de in uitvoeringsmaatregelen bij deze richtlijn vastgestelde eisen inzake ecologisch ontwerp, moeten voorzien zijn van de "CE"-markering en bijbehorende informatie om op de interne markt te kunnen worden gebracht en aan het vrije verkeer te kunnen deelnemen.
- (10) Er moet rekening worden gehouden met de voor gebruik in richtlijnen inzake technische harmonisatie bedoelde modules en voorschriften die zijn vastgesteld bij Besluit 93/465/EEG van de Raad van 22 juli 1993 betreffende de modules voor de verschillende fasen van de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures en de voorschriften inzake het aanbrengen en het gebruik van de CE-markering van overeenstemming⁴⁷.
- (11) De toezichtautoriteiten moeten informatie uitwisselen over de binnen het toepassingsgebied van de richtlijn voorgenomen maatregelen teneinde het markttoezicht te verbeteren. Bij dergelijke samenwerking moet maximaal gebruik worden gemaakt van elektronische communicatiemiddelen en relevante communautaire programma's.
- (12) Het is in het belang van de werking van de interne markt te beschikken over normen die op communautair niveau zijn geharmoniseerd. Zodra de verwijzing naar een dergelijke norm in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt, moet de inachtneming ervan een vermoeden van overeenstemming met de overeenkomstige eisen van de op basis van deze richtlijn goedgekeurde uitvoeringsmaatregel doen ontstaan, hoewel nog andere middelen voor het aantonen van deze overeenstemming moeten worden toegestaan.
- (13) Geharmoniseerde normen zijn technische specificaties die zijn goedgekeurd door de Europese normalisatie-instellingen als bedoeld in bijlage I bij Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften⁴⁸, op basis van mandaten die door de Commissie zijn verleend overeenkomstig die richtlijn en de algemene richtsnoeren voor samenwerking tussen de Commissie en die instellingen. In het belang van de internationale handel moeten internationale normen worden gebruikt wanneer dit wenselijk is.
- (14) Deze richtlijn is in overeenstemming met de beginselen voor de tenuitvoerlegging van de nieuwe aanpak zoals beschreven in de resolutie van 7 mei 1985 betreffende een nieuwe aanpak op het gebied van de technische harmonisatie en normalisatie⁴⁹ en van het verwijzen naar geharmoniseerde Europese normen. De Resolutie van de Raad van

⁴⁷ PB L 220 van 30.8.1993, blz. 23.

⁴⁸ PB L 204 van 21.7.1998, blz. 37, als gewijzigd bij Richtlijn 98/48/EG (PB L 217 van 5.8.1998, blz.18).

⁴⁹ PB C 136 van 4.6.1985, blz. 1.

28 oktober 1999⁵⁰ bevatte de aanbeveling dat de Commissie zou onderzoeken of het beginsel van de nieuwe aanpak kon worden uitgebreid tot nog niet bestreken sectoren als middel om de wetgeving te verbeteren en te vereenvoudigen waar dit mogelijk is.

- (15) Synergieën en complementariteit van deze richtlijn met bestaande communautaire instrumenten zoals Richtlijn 92/75/EEG van de Raad van 22 september 1992 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaard-productinformatie van huishoudelijke apparaten⁵¹, Verordening (EG) nr. 1980/2000 van 17 juli 2000 inzake een herzien communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren⁵², Verordening (EG) nr. 2422/2001 van 6 november 2001 betreffende een communautair energie-efficiëntie-etiketteringsprogramma voor kantoorapparatuur⁵³, Richtlijn 2002/96/EG betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur⁵⁴, en Richtlijn 2002/95/EG betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur⁵⁵ moeten bijdragen aan de verhoging van hun respectieve effect en aan de formulering van coherente, door de fabrikanten toe te passen eisen.
- (16) Aangezien Richtlijn 92/42/EEG van de Raad van 21 mei 1992 betreffende de rendementseisen voor nieuwe olie- en gasgestookte centraleverwarmingsketels⁵⁶, Richtlijn 96/57/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 september 1996 betreffende normen voor de energie-efficiëntie van huishoudelijke elektrische koelkasten, diepvriezers en combinaties daarvan⁵⁷ en Richtlijn 2000/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2000 inzake de energierendementseisen voor voorschakelapparaten voor fluorescentielampen⁵⁸ reeds bepalingen bevatten voor de herziening van de energierendementseisen, moeten zij in dit kader worden geïntegreerd.
- (17) Richtlijn 92/42/EEG voorziet in een beoordelingssysteem door middel van sterren, dat bedoeld is om de energieprestaties van centraleverwarmingsketels te bepalen. Aangezien de lidstaten en de industrie het ermee eens zijn dat het beoordelingssysteem met sterren niet het verwachte resultaat heeft opgeleverd, moet Richtlijn 92/42/EEG dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (18) De eisen vastgesteld in Richtlijn 78/170/EEG van de Raad van 13 februari 1978 betreffende het rendement van verwarmingstoestellen die gebruikt worden voor de verwarming van ruimten en voor de productie van warm water in nieuwe of bestaande niet-industriële gebouwen, alsmede betreffende de isolatie van netten voor de distributie van warmte en van warm water voor huishoudelijke doeleinden in nieuwe niet-industriële gebouwen⁵⁹ zijn vervangen door bepalingen van Richtlijn 92/42/EEG, Richtlijn 90/396/EEG van de Raad van 29 juni 1990 betreffende de onderlinge

⁵⁰ PB C 141 van 19.5.2000, blz. 1.

⁵¹ PB L 297 van 13.10.1992, blz. 16.

⁵² PB L 237 van 21.9.2000, blz. 1.

⁵³ PB L 332 van 12.12.2001, blz. 1.

⁵⁴ PB L 37 van 13.2.2003, blz. 24.

⁵⁵ PB L 37 van 13.2.2003, blz. 19.

⁵⁶ PB L 167 van 22.6.1992, blz. 17.

⁵⁷ PB L 236 van 18.9.1996, blz. 36.

⁵⁸ PB L 279 van 1.11.2000, blz. 33.

⁵⁹ PB L 52 van 23.2.1978, blz. 32, als gewijzigd bij Richtlijn 82/885/EEG (PB L 378 van 31.12.1982, blz.19).

aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake gastoestellen⁶⁰ en Richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen⁶¹. Richtlijn 78/170/EEG moet bijgevolg worden ingetrokken.

- (19) In Richtlijn 86/594/EEG van de Raad van 1 december 1986 betreffende het door huishoudelijke apparaten voortgebrachte luchtgeluid⁶² worden de voorwaarden vastgesteld waaronder de lidstaten het publiceren van informatie over het door dergelijke apparaten voortgebrachte geluid verplicht kunnen stellen, en wordt een procedure voor het vaststellen van het geluidsniveau omschreven. Met het oog op harmonisatie moeten geluidsemissies in een geïntegreerde beoordeling van de milieuprestaties worden opgenomen. Aangezien deze richtlijn in een dergelijke geïntegreerde aanpak voorziet, moet Richtlijn 86/594/EEG worden ingetrokken.
- (20) De nodige maatregelen voor de tenuitvoerlegging van deze richtlijn moeten worden goedgekeurd overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁶³.
- (21) De lidstaten moeten de sancties bepalen die moeten worden toegepast in geval van inbreuk op de krachtens deze richtlijn goedgekeurde nationale bepalingen. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en ontradend zijn.
- (22) Aangezien de doelstellingen van de voorgestelde maatregel, namelijk de werking van de interne markt garanderen door te eisen dat producten een adequaat niveau van milieuprestaties bereiken, niet voldoende kunnen worden verwezenlijkt door alleen optredende lidstaten en bijgevolg, vanwege de omvang en de gevolgen, beter op communautair niveau kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag bedoelde subsidiariteitsbeginsel maatregelen vaststellen. Overeenkomstig het in dat artikel bedoelde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan wat nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Voorwerp en toepassingsgebied

1. Deze richtlijn stelt een kader vast voor de integratie van milieuaspecten in productontwerp en -ontwikkeling teneinde het vrije verkeer van energieverbruikende producten in de interne markt te garanderen.

Zij bepaalt aan welke eisen de energieverbruikende producten die onder uitvoeringsmaatregelen vallen, moeten voldoen om in de handel te kunnen worden gebracht. Zij draagt bij aan duurzame ontwikkeling door de zekerheid van de

⁶⁰ PB L 196 van 26.7.1990, blz. 15, als gewijzigd bij Richtlijn 93/68/EEG.

⁶¹ PB L 1 van 4.1.2003, blz. 65.

⁶² PB L 344 van 6.12.1986, blz. 24.

⁶³ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

energievoorziening te vergroten en door naar een hoog niveau van milieubescherming te streven.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op middelen voor het vervoer van personen of goederen over land, over zee of door de lucht.

Artikel 2 *Definities*

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- (1) “energieverbruikend product (egp)”: een product dat van energietoevoer (elektriciteit, fossiele en hernieuwbare brandstoffen) afhankelijk is om te functioneren zoals bedoeld, en een product voor de opwekking, overbrenging en meting van dergelijke energie, met inbegrip van onderdelen die bedoeld zijn om in evp's te worden ingebouwd en die ten behoeve van eindgebruikers in de handel worden gebracht als losse onderdelen waarvan de milieuprestaties onafhankelijk kunnen worden beoordeeld;
- (2) “componenten en subeenheden”: onderdelen die bedoeld zijn om in evp's te worden ingebouwd en die niet als losse onderdelen ten behoeve van eindgebruikers in de handel worden gebracht of waarvan de milieuprestaties niet onafhankelijk kunnen worden beoordeeld;
- (3) “uitvoeringsmaatregelen”: krachtens deze richtlijn goedgekeurde maatregelen waarin eisen inzake ecologisch ontwerp worden vastgesteld die noodzakelijk zijn om het doel van deze richtlijn voor gedefinieerde evp's of voor milieuaspecten daarvan te verwezenlijken;
- (4) “in de handel brengen”: voor het eerst een evp op de communautaire markt aanbieden, tegen vergoeding of kosteloos, met het oog op de distributie of het gebruik ervan binnen de Gemeenschap;
- (5) “fabrikant”: natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de overeenstemming van een evp met deze richtlijn met het oog op het in de handel brengen ervan onder haar eigen naam of handelsmerk of voor eigen gebruik;
- (6) “gemachtigde vertegenwoordiger”: in de Gemeenschap gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die door de fabrikant uitdrukkelijk is aangewezen om namens hem op te treden en tot wie autoriteiten en organisaties in de Gemeenschap zich kunnen wenden in plaats van tot de fabrikant met betrekking tot de verplichtingen die overeenkomstig deze richtlijn op laatstgenoemde rusten;
- (7) “materialen”: grondstoffen, tussenproducten en hulpmaterialen;
- (8) “productontwerp”: de reeks processen waarbij wettelijke, technische, veiligheids-, functionele, markt- of andere eisen waaraan het product moet voldoen, in de technische specificatie van een evp worden omgezet;
- (9) “milieuaspect”: een element of functie van een evp dat of die met het milieu kan interageren;

- (10) “milieueffect”: nadelige verandering in het milieu die geheel of gedeeltelijk het gevolg van evp’s is;
- (11) “levenscyclus”: de opeenvolgende en onderling met elkaar verbonden stadia van een evp vanaf het ontwerp tot de uiteindelijke verwijdering;
- (12) “einde van de levensduur”: toestand van een evp dat aan het einde van zijn eerste gebruiksmogelijkheid is gekomen;
- (13) “hergebruik”: elke handeling waarbij een evp of de componenten ervan, die aan het einde van hun eerste gebruiksmogelijkheid zijn gekomen, worden gebruikt voor hetzelfde doel waarvoor ze waren ontworpen, met inbegrip van het voortgezette gebruik van een evp dat naar inzamelcentra, distributeurs, recyclecentra of fabrikanten wordt teruggebracht, alsmede het hergebruik van een evp na revisie;
- (14) “recycling”: herverwerking van afvalstoffen in een productieproces voor het oorspronkelijke doel of voor andere doeleinden, maar met uitsluiting van energierugwinning. Onder energierugwinning wordt verstaan het gebruik van brandbaar afval als middel om energie op te wekken door directe verbranding met of zonder ander afval, maar met terugwinning van de warmte;
- (15) “terugwinning”: elk van de toepasselijke werkzaamheden vermeld in bijlage II B bij Richtlijn 75/442/EEG van de Raad⁶⁴;
- (16) “afval”: elke stof of elk voorwerp in de in bijlage I bij Richtlijn 75/442/EEG vermelde categorieën waarvan de houder zich ontdoet of van plan is zich te ontdoen of zich moet ontdoen;
- (17) “ecologisch profiel”: een beschrijving, overeenkomstig de op het evp toepasselijke uitvoeringsmaatregel, van de over de gehele levenscyclus aan een evp verbonden inputs en outputs, met inbegrip van, waar van toepassing, grondstoffen, tussenproducten, emissies en afval, die uit het oogpunt van hun milieueffect significant zijn en in meetbare fysische grootheden worden uitgedrukt;
- (18) “milieuprestaties” van een evp: de resultaten van het beheer van de milieuaspecten van het evp door de fabrikant, zoals weergegeven in het ecologische profiel van het evp;
- (19) “verbetering van de milieuprestaties”: het proces bestaande in het verbeteren van de algemene milieuprestaties van een evp over opeenvolgende generaties, hoewel niet noodzakelijk met betrekking tot alle milieuaspecten van het product tegelijkertijd;
- (20) “ecologisch ontwerp”: de systematische integratie van milieuaspecten in productontwerp met het doel de milieuprestaties van het evp over zijn gehele levenscyclus te verbeteren;
- (21) “eis inzake ecologisch ontwerp”: elke eis met betrekking tot een evp, of het ontwerp van een evp, die bedoeld is om de milieuprestaties ervan te verbeteren, of elke eis tot het verstrekken van informatie betreffende de milieuaspecten van een evp;

⁶⁴

PB L 194 van 25.7.1975, blz. 39.

- (22) “generieke eis inzake ecologisch ontwerp”: elke eis inzake ecologisch ontwerp die op het ecologische profiel in zijn geheel is gebaseerd en waarbij geen grenswaarden voor bepaalde milieuaspecten worden vastgesteld;
- (23) “specifieke eis inzake ecologisch ontwerp”: een gekwantificeerde en meetbare eis inzake ecologisch ontwerp betreffende een bepaald milieuaspect van een evp, zoals het energieverbruik tijdens het gebruik, berekend voor een gegeven eenheid geleverde prestatie;
- (24) “geharmoniseerde norm”: een technische specificatie die op basis van een mandaat van de Commissie door een erkende normalisatie-instelling is goedgekeurd overeenkomstig de in Richtlijn 98/34/EG vastgestelde procedures voor het vaststellen van een Europese eis, waarvan de inachtneming niet verplicht is.

Artikel 3

In de handel brengen en in gebruik nemen

De lidstaten nemen alle passende maatregelen om ervoor te zorgen dat onder uitvoeringsmaatregelen vallende evp's alleen in de handel kunnen worden gebracht en/of in gebruik genomen indien zij aan die maatregelen voldoen.

Artikel 4

Markering en verklaring van overeenstemming

1. Voordat een onder uitvoeringsmaatregelen vallend evp in de handel wordt gebracht, wordt daarop de CE-markering van overeenstemming aangebracht en wordt een verklaring van overeenstemming afgegeven, waarbij de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger garandeert en verklaart dat het evp aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet.
2. De CE-markering van overeenstemming bestaat uit de initialen “CE” zoals weergegeven in bijlage III.
3. De verklaring van overeenstemming bevat de in bijlage VI gespecificeerde elementen.
4. De aanbrenging van markeringen op evp's die de gebruikers kunnen misleiden omtrent de betekenis of de vorm van de CE-markering, is verboden.
5. De lidstaten kunnen eisen dat de overeenkomstig deel 2, punt 3, onder n), van bijlage I te verstrekken informatie in hun officiële taal of talen is gesteld wanneer het evp in handen van de eindgebruiker komt.
De lidstaten kunnen ook toestaan dat deze informatie in een of meer andere officiële talen van de Gemeenschap wordt verstrekt.

Bij de toepassing van de eerste alinea houden de lidstaten met name rekening met:

- (a) de vraag of de informatie door middel van geharmoniseerde symbolen of erkende codes of door andere maatregelen kan worden verstrekt;

- (b) het verwachte type gebruiker voor het evp en de aard van de te verstrekken informatie.

Artikel 5
Vrij verkeer

1. De lidstaten creëren geen belemmeringen, op grond van eisen inzake ecologisch ontwerp, voor het in de handel brengen en/of in gebruik nemen op hun grondgebied van een evp dat aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet en overeenkomstig artikel 4 voorzien is van de CE-markering.
2. De lidstaten verhinderen niet dat evp's die niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel, worden getoond, bijvoorbeeld op handelsbeurzen en tentoonstellingen en tijdens demonstraties, op voorwaarde dat een zichtbaar teken duidelijk aangeeft dat zij niet in overeenstemming zijn en dat zij niet te koop worden aangeboden zolang zij niet in overeenstemming zijn.

Artikel 6
Beperking van het in de handel brengen

1. Wanneer een lidstaat constateert dat een evp dat voorzien is van de in artikel 4 bedoelde CE-markering en overeenkomstig het bedoelde gebruik wordt gebruikt, niet aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet en/of dat de CE-markering ten onrechte is aangebracht, wordt de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger verplicht het evp in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel en/of met de CE-markering en onder de door de lidstaat opgelegde voorwaarden een eind te maken aan de inbreuk.

Wanneer de niet-naleving blijft duren, beperkt of verbiedt de lidstaat het in de handel brengen van het evp in kwestie of zorgt hij ervoor dat het uit de handel wordt genomen.

2. In elk op grond van deze richtlijn genomen besluit van een lidstaat waardoor het in de handel brengen en/of in gebruik nemen van een evp wordt beperkt, worden de precieze redenen opgegeven waarop het is gebaseerd.

Een dergelijk besluit wordt onverwijld ter kennis gebracht van de betrokkene, die tegelijkertijd op de hoogte wordt gebracht van de rechtsmiddelen die hem overeenkomstig de in de desbetreffende lidstaat geldende wetgeving ter beschikking staan, en van de termijnen waaraan dergelijke rechtsmiddelen gebonden zijn.

3. De lidstaat stelt de Commissie en de andere lidstaten onmiddellijk in kennis van elke maatregel als bedoeld in lid 1, waarbij de redenen daarvoor worden opgegeven en met name wordt vermeld of de niet-naleving toe te schrijven is aan:

- (a) niet-inachtneming van de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel;
- (b) incorrecte toepassing van de geharmoniseerde normen als bedoeld in artikel 9, lid 2;

(c) tekortkomingen in de geharmoniseerde normen als bedoeld in artikel 9, lid 2.

4. De Commissie treedt onverwijld in overleg met de betrokken partijen en kan het technische advies inwinnen van onafhankelijke externe deskundigen.

Wanneer de Commissie na dat overleg van oordeel is dat de maatregel gerechtvaardigd is, stelt zij de lidstaat die het initiatief heeft genomen, en de andere lidstaten daarvan onmiddellijk in kennis.

Wanneer de Commissie van oordeel is dat de maatregel niet gerechtvaardigd is, stelt zij de lidstaat daarvan onmiddellijk in kennis.

5. Indien het in de eerste alinea van lid 1 van dit artikel bedoelde besluit gebaseerd is op een tekortkoming in de geharmoniseerde normen, leidt de Commissie onmiddellijk de in artikel 9, leden 2, 3 en 4, beschreven procedure in. De Commissie brengt tegelijkertijd het in artikel 14, lid 1, bedoelde comité op de hoogte.
6. Wanneer een evp dat niet aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet, voorzien is van de CE-markering, neemt de desbetreffende lidstaat passende maatregelen tegen de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger die de CE-markering heeft aangebracht, en stelt hij de Commissie en de andere lidstaten daarvan in kennis.
7. De lidstaten en de Commissie nemen de nodige maatregelen om, wanneer dit gerechtvaardigd is, de geheimhouding van de tijdens die procedure verstrekte informatie te garanderen.
8. De door de lidstaten overeenkomstig dit artikel genomen besluiten worden openbaar gemaakt.

Het standpunt van de Commissie over die besluiten wordt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekendgemaakt.

Artikel 7 *Overeenstemmingsbeoordeling*

1. Alvorens een onder uitvoeringsmaatregelen vallend evp in de handel te brengen, voert de fabrikant een beoordeling uit van de overeenstemming van het evp met alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel.
2. De overeenstemmingsbeoordelingsprocedures worden in de uitvoeringsmaatregelen gespecificeerd en laten de fabrikanten de keuze tussen de in bijlage IV beschreven interne ontwerpcontrole en het in bijlage V beschreven milieubeheersysteem. Wanneer dit naar behoren gerechtvaardigd en evenredig met het risico is, wordt de overeenstemmingsbeoordelingsprocedure gekozen uit de modules B, C, D en E, zoals beschreven in Besluit 93/465/EEG.

Indien een onder uitvoeringsmaatregelen vallend evp wordt ontworpen door een organisatie die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 761/2001 van het Europees

Parlement en de Raad⁶⁵ is geregistreerd en de ontwerpfunctie in het toepassingsgebied van die registratie is opgenomen, wordt aangenomen dat het milieubeheersysteem van die organisatie aan de eisen van bijlage V van deze richtlijn voldoet.

Indien een onder uitvoeringsmaatregelen vallend evp wordt ontworpen door een organisatie die een milieubeheersysteem heeft dat de productontwerpfunctie omvat en dat wordt toegepast overeenkomstig geharmoniseerde normen waarvan het referentienummer in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt, wordt aangenomen dat dat milieubeheersysteem aan de overeenkomstige eisen van bijlage V voldoet.

3. Na het in de handel brengen van een onder uitvoeringsmaatregelen vallend evp houdt de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger relevante documenten betreffende de uitgevoerde overeenstemmingsbeoordeling en de afgegeven verklaringen van overeenstemming beschikbaar voor inspectie door de lidstaten gedurende een periode van tien jaar nadat het laatste evp is vervaardigd.

De relevante documenten worden binnen tien dagen na ontvangst van een verzoek van de bevoegde autoriteit van een lidstaat beschikbaar gesteld.

4. Indien de fabrikant niet in de Gemeenschap is gevestigd en bij ontstentenis van een gemachtigde vertegenwoordiger rust de verplichting om te garanderen dat het in de handel gebrachte evp aan de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet, op de persoon die het evp in de Gemeenschap in de handel brengt.
5. De documenten betreffende de in artikel 4 bedoelde overeenstemmingsbeoordeling en verklaring van overeenstemming worden in een van de officiële talen van de Gemeenschap opgesteld.

Artikel 8

Vermoeden van overeenstemming

1. De lidstaten beschouwen evp's die van de in artikel 4 bedoelde CE-markering zijn voorzien, als conform de relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel.
2. Van evp's waarvoor geharmoniseerde normen zijn toegepast waarvan het referentienummer in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt, wordt aangenomen dat ze voldoen aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel waarop dergelijke normen betrekking hebben.
3. Van evp's waaraan overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1980/2000 de milieukeur is toegekend, wordt aangenomen dat ze voldoen aan de eisen inzake ecologisch ontwerp van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel in zoverre de milieukeur aan die eisen voldoet.

⁶⁵ PB L 114 van 24.4.2001, blz. 1.

Artikel 9 *Geharmoniseerde normen*

1. De lidstaten zorgen ervoor dat passende maatregelen worden genomen zodat de belanghebbenden op nationaal niveau worden geraadpleegd over het proces van het opstellen van en het toezicht op de geharmoniseerde normen.
2. Wanneer een lidstaat of de Commissie van oordeel is dat de geharmoniseerde normen waarvan wordt aangenomen dat de toepassing ervan voldoet aan specifieke bepalingen van een toepasselijke uitvoeringsmaatregel, daar niet volledig aan voldoen, stelt de desbetreffende lidstaat of de Commissie het bij artikel 5 van Richtlijn 98/34/EG opgerichte permanent comité daarvan in kennis met opgave van de redenen.

Het comité brengt met spoed een advies uit.

3. In het licht van het advies van het comité besluit de Commissie de referenties naar de desbetreffende geharmoniseerde normen in het *Publicatieblad van de Europese Unie* bekend te maken, niet bekend te maken, onder voorbehoud bekend te maken, te handhaven of in te trekken.
4. De Commissie stelt de desbetreffende Europese normalisatie-instelling daarvan in kennis en verleent zo nodig een nieuw mandaat ter herziening van de geharmoniseerde norm in kwestie.

Artikel 10 *Eisen aan componenten en subeenheden*

Overeenkomstig uitvoeringsmaatregelen zorgen de lidstaten ervoor dat de fabrikanten van componenten of subeenheden van evp's op verzoek van andere fabrikanten die van de component of subeenheid gebruik maken in een evp die onder een uitvoeringsmaatregel valt, alle nodige informatie voor het opstellen van het ecologische profiel van het evp verstrekken.

Op grond van uitvoeringsmaatregelen kunnen fabrikanten met name worden verplicht informatie te verstrekken over de materiaalsamenstelling en het verbruik van energie en/of hulpbronnen van de door hen geproduceerde componenten of subeenheden en, wanneer die beschikbaar zijn, de resultaten van milieubeoordelingen en/of referentiestudies die betrekking hebben op het gebruik en het beheer aan het eind van de levensduur van de componenten of subeenheden in kwestie.

Artikel 11 *Administratieve samenwerking en uitwisseling van informatie*

1. De lidstaten wijzen de voor de toepassing van deze richtlijn bevoegde autoriteiten aan.

Zij moedigen die autoriteiten aan met elkaar samen te werken en elkaar informatie te verstrekken teneinde de toepassing van deze richtlijn te vergemakkelijken.

De administratieve samenwerking en uitwisseling van informatie geschieden met maximale gebruikmaking van elektronische communicatiemiddelen en kunnen door relevante communautaire programma's worden ondersteund.

2. Over de specificaties en de structuur van de informatie-uitwisseling tussen de Commissie en de lidstaten wordt overeenkomstig de in artikel 14, lid 2, bedoelde procedure een besluit genomen.

Artikel 12

Uitvoeringsmaatregelen

1. De Commissie kan, handelend overeenkomstig de in artikel 14, lid 2, bedoelde procedure, uitvoeringsmaatregelen vaststellen waarbij de volgende criteria worden gehanteerd:
 - (a) met betrekking tot de selectie van het in een maatregel op te nemen evp:
 - (i) het evp vertegenwoordigt een significant omzet- en handelsvolume;
 - (ii) het evp heeft een significant milieueffect;
 - (iii) het evp biedt een significant potentieel voor verbetering met betrekking tot het milieueffect zonder dat dit buitensporige kosten met zich meebrengt;
 - (iv) er wordt rekening gehouden met communautaire milieuprioriteiten zoals die welke in Besluit nr. 1600/2002/EG zijn aangegeven;
 - (b) met betrekking tot de inhoud van de maatregel:
 - (i) er wordt rekening gehouden met de volledige levenscyclus van het product;
 - (ii) de prestaties van het product worden, voor de gebruiker niet op significante wijze nadelig beïnvloed;
 - (iii) veiligheid en gezondheid worden niet ongunstig beïnvloed;
 - (iv) er mag geen significant negatief effect voor de consumenten zijn, met name niet wat de betaalbaarheid en de levenscycluskosten van het product betreft;
 - (v) er mag geen significant negatief effect voor het concurrentievermogen van de fabrikanten zijn, ook niet op markten buiten de Gemeenschap.
2. In de uitvoeringsmaatregelen worden generieke eisen inzake ecologisch ontwerp overeenkomstig bijlage I en/of specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp overeenkomstig bijlage II vastgesteld.

Specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp worden ingevoerd voor geselecteerde milieuaspecten die een significant milieueffect hebben.
3. De uitvoeringsmaatregelen omvatten de in bijlage VII vermelde elementen.

Artikel 13
Bestaande uitvoeringsmaatregelen

De Richtlijnen 92/42/EEG, 96/57/EG en 2000/55/EG worden in de zin van deze richtlijn beschouwd als uitvoeringsmaatregelen voor respectievelijk huishoudelijke centraleverwarmingsketels, huishoudelijke koelkasten en voorschakelapparaten voor fluorescentielampen met betrekking tot het energierendement tijdens het gebruik.

Artikel 14
Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité, hierna het “comité” genoemd, dat uit vertegenwoordigers van de lidstaten is samengesteld en door de vertegenwoordiger van de Commissie wordt voorgezeten.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, gelet op de bepalingen van artikel 8 daarvan.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn bedraagt drie maanden.

3. Het comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 15
Sancties

De lidstaten stellen de voorschriften vast betreffende de sancties die gelden voor inbreuken op de nationale bepalingen die overeenkomstig deze richtlijn worden goedgekeurd, en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat ze worden toegepast. De vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en ontradend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in de eerste alinea van artikel 18 vermelde datum in kennis van die bepalingen en stellen haar onverwijld in kennis van elke latere wijziging daarvan.

Artikel 16
Wijziging

Richtlijn 92/42/EEG wordt gewijzigd als volgt:

- (1) artikel 6 wordt geschrapt;
- (2) bijlage I, punt 2, wordt geschrapt.

Artikel 17
Intrekkingen

De Richtlijnen 78/170/EG en 86/594/EEG worden ingetrokken.

Artikel 18
Omzetting

1. De lidstaten dienen vóór 31 december 2005 de bepalingen vast te stellen en bekend te maken die nodig zijn om aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie hiervan onverwijld in kennis.

Zij passen die bepalingen met ingang van 1 juli 2006 toe.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden door de lidstaten vastgesteld.

2. De lidstaten delen de Commissie de bepalingen van nationaal recht mee die zij vaststellen op het gebied waarop deze richtlijn van toepassing is.

Artikel 19
Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgend op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 20
Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, op [...]

Voor het Europees Parlement
De Voorzitster
[...]

Voor de Raad
De Voorzitter
[...]

BIJLAGE I: (als bedoeld in artikel 12, lid 3)
Methode voor het vaststellen van generieke eisen inzake ecologisch ontwerp

Uitvoeringsmaatregelen waarin overeenkomstig artikel 12, lid 3, eisen inzake ecologisch ontwerp worden vastgesteld, bevatten voorzover nodig de volgende bepalingen voor het evp waarop de uitvoeringsmaatregel van toepassing is.

DEEL 1. ALGEMENE BEPALINGEN

1. De fabrikanten van evp's voeren een beoordeling van de milieuaspecten van een representatief evp-model over de gehele levenscyclus uit op basis van realistische veronderstellingen ten aanzien van de voorwaarden waaronder en de doeleinden waarvoor het wordt gebruikt.

Op basis van die beoordeling stellen de fabrikanten het ecologische profiel van een representatief evp-model op. Dit wordt gebaseerd op uit milieuoogpunt relevante productkenmerken en over de gehele levenscyclus van het product plaatsvindende inputs/outputs die in meetbare fysische grootheden worden uitgedrukt.

Bij de beoordeling wordt het accent gelegd op en prioriteit gegeven aan factoren die via het productontwerp op substantiële wijze kunnen worden beïnvloed.

2. De fabrikant maakt gebruik van deze beoordeling om alternatieve ontwerp oplossingen te evalueren met het doel een verbetering van de milieuprestaties van het product tot stand te brengen, rekening houdend met de state of the art op het gebied van ecologisch ontwerp.

Bij de keuze van een specifieke ontwerp oplossing moet een redelijk evenwicht worden bereikt tussen de verschillende milieuaspecten en tussen milieuaspecten en andere relevante overwegingen, zoals veiligheid en gezondheid, technische eisen inzake functionaliteit, kwaliteit en prestaties, en economische aspecten, inclusief productiekosten en verkoopbaarheid, terwijl alle relevante wetgeving moet worden nageleefd.

Het ontwerp proces voor evp's omvat met name elementen als vermeld in deel 2 van deze bijlage.

De relevante parameters voor ecologisch ontwerp zullen in de uitvoeringsmaatregel worden gespecificeerd.

DEEL 2. PARAMETERS VOOR ECOLOGISCH ONTWERP VOOR EVP'S

- 2.1 Bij de in deel 1 van deze bijlage beschreven beoordeling moet, overeenkomstig de uitvoeringsmaatregel, aandacht worden besteed aan de volgende fasen in de levenscyclus van het product, in zoverre zij betrekking hebben op het productontwerp:

- (a) verkrijging van grondstoffen;
- (b) fabricage;

- (c) verpakking, transport en distributie;
- (d) installatie en onderhoud;
- (e) gebruik;
- (f) einde van de levensduur.

2.2 Voor elke fase worden de volgende milieuaspecten beoordeeld wanneer dit relevant is:

- (a) voorspeld verbruik van materialen, energie en andere hulpbronnen zoals vers water;
- (b) verwachte lucht-, water- of bodememissies;
- (c) verwachte vervuiling door fysische effecten zoals geluid, trillingen, straling of elektromagnetische velden;
- (d) verwachte productie van afvalstoffen;
- (e) mogelijkheden voor hergebruik, recycling en terugwinning van materialen en/of energie, rekening houdend met Richtlijn 2002/96/EG betreffende AEEA.

2.3 Met name de volgende parameters moeten, waar van toepassing en zo nodig aangevuld met andere, worden gebruikt voor het beoordelen van het potentieel voor verbetering betreffende de in het vorige punt vermelde milieuaspecten:

- (a) gewicht en omvang van het product;
- (b) gebruik van materialen afkomstig van recyclingactiviteiten;
- (c) energieverbruik over de gehele levenscyclus;
- (d) gebruik van stoffen die als gevaarlijk voor de gezondheid en/of het milieu zijn ingedeeld overeenkomstig Richtlijn 67/548/EEG⁶⁶ en rekening houdend met wetgeving inzake het op de markt brengen en het gebruik van specifieke stoffen, zoals 76/769/EEG⁶⁷ of 2002/95/EG;
- (e) hoeveelheid en aard van de verbruiksgoederen die nodig zijn voor correct gebruik en onderhoud;
- (f) gemak van hergebruik en recycling zoals uitgedrukt door: aantal gebruikte materialen en componenten, gebruik van standaardcomponenten, voor demontage benodigde tijd, complexiteit van de voor demontage benodigde gereedschappen, gebruik van coderingsnormen voor componenten en materialen met het oog op de identificatie van voor hergebruik en recycling geschikte componenten en materialen (inclusief de markering van kunststofonderdelen overeenkomstig ISO), gebruik van gemakkelijk recyclebare materialen, gemakkelijke toegang tot waardevolle en andere

⁶⁶ PB 196 van 16.8.1967, blz. 1-5.

⁶⁷ PB L 262 van 27.9.1976, blz. 201-203.

recyclebare componenten en materialen, gemakkelijke toegang tot componenten en materialen die gevaarlijke stoffen bevatten;

- (g) inbouw van gebruikte componenten;
- (h) vermijden van technische oplossingen die nadelig zijn voor hergebruik en recycling van componenten en gehele apparaten;
- (i) verlenging van de levensduur zoals uitgedrukt door: minimale gegarandeerde levensduur, minimumtermijn voor de beschikbaarheid van reserveonderdelen, modulariteit, mogelijkheid tot upgraden, repareerbaarheid;
- (j) hoeveelheden geproduceerd afval en hoeveelheden geproduceerd gevaarlijk afval;
- (k) luchtmissies (broeikasgassen, verzurende stoffen, vluchtige organische verbindingen, stoffen die de ozonlaag aantasten, persistente organische verontreinigende stoffen, zware metalen, fijne vaste deeltjes en zwevende vaste deeltjes), onverminderd Richtlijn 97/68/EG betreffende maatregelen tegen de uitstoot van verontreinigende gassen en deeltjes door inwendige verbrandingsmotoren die worden gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machines⁶⁸;
- (l) watermissies (zware metalen, stoffen met een ongunstig effect op de zuurstofbalans, persistente organische verontreinigende stoffen);
- (m) bodemmissies (vooral lekkages van gevaarlijke stoffen tijdens de gebruiksfase van producten, en het risico van uitspoeling bij verwijdering als afval);
- (n) informatie die van invloed kan zijn op de wijze waarop het evp wordt behandeld, gebruikt of gerecycled door andere partijen dan de fabrikant, waar van toepassing met inbegrip van:
 - instructies betreffende het fabricageproces;
 - informatie voor de consumenten betreffende de significante milieukeurmerken en -prestaties van een product, te voegen bij het product wanneer het in de handel wordt gebracht, zodat de consument deze aspecten van de producten kan vergelijken;
 - instructies voor de consumenten/gebruikers betreffende de installatie, het gebruik en het onderhoud van het product teneinde het effect ervan op het milieu tot een minimum te beperken en te zorgen voor een optimale levensduur, alsmede betreffende het terugbrengen van het product aan het eind van de levensduur;
 - informatie voor afvalbehandelingscentra betreffende de demontage, recycling of verwijdering aan het eind van de levensduur. Voorzover mogelijk moet de basisinformatie op het product zelf te vinden zijn.

Bij deze informatieverstrekking wordt rekening gehouden met verplichtingen op grond van andere communautaire wetgeving, zoals Richtlijn 2002/96/EG betreffende AEEA.

⁶⁸ PB L 59 van 27.2.1998, blz. 1.

BIJLAGE II

Methode voor het bepalen van het niveau van specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp

(als bedoeld in artikel 12, lid 3)

Specifieke eisen inzake ecologisch ontwerp hebben tot doel een geselecteerd milieuaspect van het product te verbeteren. Zij kunnen de vorm aannemen van eisen voor een lager verbruik van een bepaalde hulpbron, zoals limieten voor het gebruik van die hulpbron in de verschillende stadia van de levenscyclus, waar van toepassing (bv. limieten voor het waterverbruik tijdens de gebruiksfase of voor de hoeveelheden van een bepaald materiaal die in het product worden verwerkt, of minimaal vereiste hoeveelheden gerecycled materiaal).

Het niveau van een specifieke eis inzake ecologisch ontwerp voor een bepaald evp wordt vastgesteld als volgt:

1. Door middel van een technische en economische analyse wordt een aantal representatieve modellen van het evp in kwestie op de markt geselecteerd en worden de technische opties voor de verbetering van de milieuprestaties van het product geïdentificeerd, waarbij de economische levensvatbaarheid van de opties niet uit het oog wordt verloren en significante verliezen van prestaties of nut voor de consumenten worden vermeden.

Op basis van deze analyse en rekening houdend met de economische en technische uitvoerbaarheid alsmede met het potentieel voor verbetering worden concrete maatregelen genomen teneinde het milieueffect van het product te verminderen.

Met betrekking tot het energieverbruik tijdens het gebruik wordt bij het bepalen van het niveau van het energierendement of -verbruik gestreefd naar minimale levenscycluskosten voor de eindgebruikers voor representatieve evp-modellen. In de methode voor de levenscycluskostenanalyse wordt gebruik gemaakt van een reële discontovoet van 5% en een realistische levensduur voor het evp; zij wordt gebaseerd op de som van de variaties in aankoop prijs (die voortvloeien uit de variaties in industriële kosten) en in gebruikskosten, die het resultaat zijn van de verschillende niveaus van opties voor technische verbetering, verdisconteerd over de levensduur van de in beschouwing genomen representatieve evp-modellen. De gebruikskosten betreffen hoofdzakelijk het energieverbruik en de extra kosten van andere hulpbronnen (zoals water of detergent).

Er wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd betreffende de relevante elementen (zoals de prijs van energie of andere hulpbronnen, de kosten van grondstoffen of de productiekosten, kortingen) en, waar dit zinvol is, het in aanmerking nemen van externe milieukosten, om na te gaan of er significante veranderingen zijn en of de algemene conclusies solide zijn. De eis wordt dienovereenkomstig aangepast.

Een soortgelijke methodologie zou voor andere hulpbronnen zoals water kunnen worden toegepast.

2. Het niveau van de specifieke eis inzake ecologisch ontwerp kan worden bepaald aan de hand van bewijsmateriaal dat beschikbaar is in het kader van andere communautaire activiteiten zoals Verordening nr. 1980/2000 inzake een EU-milieukeur, de aangekondigde thematische strategieën inzake duurzaam gebruik van hulpbronnen en recycling, Richtlijn 92/75/EEG betreffende de energie-etikettering

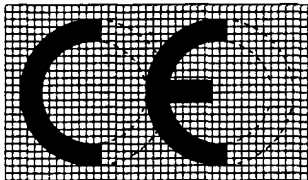
van huishoudelijke apparaten en Verordening (EG) nr. 2422/2001 betreffende de energie-etikettering van kantoorapparatuur.

Bewijsmateriaal dat wordt verkregen uit bestaande programma's die in andere delen van de wereld worden toegepast, kan worden gebruikt voor het vaststellen van de specifieke eis inzake ecologische ontwerp voor evp's die met de economische partners van de EU worden verhandeld.

3. In principe heeft het vaststellen van een specifieke eis inzake ecologisch ontwerp niet tot gevolg dat een fabrikantgebonden technologie aan producenten wordt opgelegd. Indien de eis zou impliceren dat een significant gedeelte van de momenteel geproduceerde modellen uit de handel zou worden genomen, wordt bij de datum van inwerkingtreding van de eis rekening gehouden met de herontwerpcyclus voor het product.

BIJLAGE III
CE-markering

(als bedoeld in artikel 4, lid 2)

De CE-markering moet minimaal 5 mm hoog zijn. Bij vergroting of verkleining van de CE-markering moeten de verhoudingen van de bovenstaande gegradueerde afbeelding in acht worden genomen.

De CE-markering moet op het evp worden aangebracht. Indien dit niet mogelijk is, moet zij op de verpakking en de begeleidende documenten worden aangebracht.

BIJLAGE IV
Interne ontwerpcontrole

(als bedoeld in artikel 7)

1. In deze module wordt de procedure beschreven waarbij de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger die de in deel 2 van deze bijlage vastgestelde verplichtingen nakomt, garandeert en verklaart dat het evp aan de relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet. De fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger moeten de in artikel 4 bedoelde CE-markering op elk exemplaar van het evp aanbrengen en een schriftelijke verklaring van overeenstemming opstellen. De verklaring van overeenstemming kan op een of meer producten betrekking hebben en moet door de fabrikant worden bewaard.
2. Er wordt door de fabrikant een technisch documentatiedossier opgesteld aan de hand waarvan de overeenstemming van het evp met de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel kan worden beoordeeld.

De documentatie bevat met name de volgende elementen:

- a) een algemene beschrijving van het evp en van het bedoelde gebruik;
 - b) de resultaten van door de fabrikant uitgevoerde relevante milieubeoordelingsstudies en/of referenties naar milieubeoordelingsliteratuur of casestudies die door de fabrikant bij het bepalen van productontwerpoplossingen worden gebruikt;
 - c) het ecologische profiel van het product;
 - d) elementen van de productontwerpspecificatie betreffende de aspecten inzake milieugericht ontwerp van het product;
 - e) een lijst van de terzake doende documenten als bedoeld in artikel 9, die volledig of gedeeltelijk worden toegepast, en een beschrijving van de oplossingen die zijn gekozen om aan de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel te voldoen wanneer de in artikel 9 bedoelde documenten niet zijn toegepast of wanneer deze documenten de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel niet volledig dekken;
 - f) een exemplaar van de informatie betreffende de aspecten inzake milieugericht ontwerp van het product die overeenkomstig de in bijlage I, deel 2, punt 3, onder n), gespecificeerde eisen wordt verstrekt;
 - g) de resultaten van metingen die in verband met de eisen inzake ecologisch ontwerp zijn uitgevoerd, met inbegrip van gegevens betreffende de overeenstemming van deze metingen vergeleken met de eisen inzake ecologisch ontwerp die in de toepasselijke uitvoeringsmaatregel zijn vastgesteld.
3. De fabrikant neemt alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat het product wordt vervaardigd overeenkomstig de in punt 2 bedoelde ontwerpspecificaties en de op het product toepasselijke eisen van de maatregel.

BIJLAGE V
Milieubeheersysteem

(als bedoeld in artikel 7)

1. In deze module wordt de procedure beschreven waarbij de fabrikant die aan de verplichtingen van punt 2 van deze bijlage voldoet, garandeert en verklaart dat het evp aan de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet. De fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger moeten de in artikel 4 bedoelde CE-markering op elk exemplaar van het evp aanbrengen en een schriftelijke verklaring van overeenstemming opstellen. De verklaring van overeenstemming kan op een of meer producten betrekking hebben en moet door de fabrikant worden bewaard.
2. De fabrikant moet de in punt 3 van deze bijlage gespecificeerde elementen van het milieubeheersysteem toepassen.

3. Milieubeheersysteem

In dit punt worden de elementen van het milieubeheersysteem gedefinieerd alsmede de procedures die nodig zijn voor de verbetering van de milieuprestaties van producten teneinde te garanderen dat het evp aan de eisen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet.

3.1. Het beleid inzake de milieuprestaties van producten

De fabrikant moet verbeteringen in de algemene milieuprestaties van producten kunnen aantonen en voorzien in een kader voor het bepalen en herzien van doelstellingen en indicatoren voor de milieuprestaties van producten, rekening houdend met de eisen van de uitvoeringsmaatregel.

Al de door de fabrikant goedgekeurde bepalingen om het ecologische profiel van het product vast te stellen en te verbeteren via ontwerp en fabricage, moeten op systematische en geordende wijze worden gedocumenteerd in de vorm van schriftelijke procedures en instructies.

Zij moeten met name een adequate beschrijving bevatten van:

- de significante milieuaspecten en -effecten van de producten en een toelichting hierop;
- de doelstellingen en indicatoren voor de milieuprestaties van het product, de organisatiestructuur, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van het management, en de toewijzing van middelen met betrekking tot de toepassing en het onderhoud ervan;
- de na de fabricage uit te voeren controles en tests om de productprestaties ten opzichte van de milieuprestatie-indicatoren te verifiëren;
- procedures om de vereiste documentatie te controleren en ervoor te zorgen dat ze wordt bijgewerkt;
- de methode om de toepassing en de doeltreffendheid van het milieubeheersysteem te verifiëren.

3.2. Planning

De fabrikant zorgt voor het vaststellen en het onderhoud van:

- a) procedures voor het vaststellen van het ecologische profiel van het product;
- b) doelstellingen en indicatoren voor de milieuprestaties van het product waarbij, rekening houdend met technische en economische eisen, technologische opties in beschouwing worden genomen;
- c) een programma om deze doelstellingen te verwezenlijken.

3.3 Toepassing

- a) verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden gedefinieerd en gedocumenteerd teneinde ervoor te zorgen dat de producten effectieve milieuprestaties leveren en dat verslag over de werking van het systeem wordt uitgebracht met het oog op herziening en verbetering;
- b) er worden documenten opgesteld waarin de toegepaste ontwerpcontrole en verificatietechnieken en de bij het ontwerp van het product toegepaste processen en systematische maatregelen worden beschreven;
- c) documenten waarin de resultaten worden beschreven van metingen die in verband met de eisen inzake ecologisch ontwerp zijn uitgevoerd, met inbegrip van gegevens betreffende de overeenstemming van deze metingen vergeleken met de in de toepasselijke uitvoeringsmaatregel gestelde eisen inzake ecologisch ontwerp;
- d) de fabrikant stelt specificaties op waarin met name wordt opgegeven welke normen werden toegepast, waar de in artikel 9 bedoelde normen niet worden toegepast of waar ze de eisen van de relevante uitvoeringsmaatregel niet volledig dekken, en welke middelen werden gebruikt om de naleving te garanderen;
- e) de fabrikant zorgt voor het opstellen en het onderhoud van informatie ter beschrijving van de kernelementen van het milieubeheersysteem en de procedures voor het controleren van alle vereiste documenten.

3.4 Controle en corrigerende maatregelen

- a) de fabrikant zorgt voor het opstellen en het onderhoud van procedures om gevallen van niet-overeenstemming te onderzoeken en te behandelen, en om uit corrigerende maatregelen voortvloeiende veranderingen in de gedocumenteerde procedures in praktijk te brengen;
- b) de fabrikant voert ten minste om de drie jaar een volledige interne audit van het milieubeheersysteem uit.

BIJLAGE VI
Verklaring van overeenstemming

(als bedoeld in artikel 4, lid 3)

DE EG-VERKLARING VAN OVEREENSTEMMING MOET DE VOLGENDE ELEMENTEN BEVATTEN:

1. naam en adres van de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger;
2. een voldoende nauwkeurige beschrijving van het model om dit op ondubbelzinnige wijze te kunnen identificeren;
3. in voorkomend geval, de referenties van de toegepaste geharmoniseerde normen;
4. in voorkomend geval, de overige gebruikte technische normen en specificaties;
5. in voorkomend geval, de referentie van andere toegepaste communautaire wetgeving die voorziet in de aanbrenging van de CE-markering;
6. identificatie en handtekening van de persoon die bevoegd is om de fabrikant of zijn gemachtigde vertegenwoordiger te binden.

BIJLAGE VII

Inhoud van de uitvoeringsmaatregelen

(als bedoeld in artikel 12, lid 4)

DE UITVOERINGSMAATREGEL MOET MET NAME HET VOLGENDE SPECIFICEREN:

1. de nauwkeurige omschrijving van het type of de typen evp's waarop de maatregel betrekking heeft;
2. de eis(en) inzake ecologisch ontwerp voor het evp in kwestie, de tenuitvoerleggingsdatum(s), eventuele gefaseerde of overgangsmaatregelen;
 - in het geval van (een) generieke eis(en) inzake ecologisch ontwerp de relevante parameters, te kiezen uit die welke in bijlage I, deel 2, zijn vermeld;
 - in het geval van (een) specifieke eis(en) inzake ecologisch ontwerp het niveau ervan;
3. de eisen betreffende de installatie van het evp wanneer deze direct relevant is voor de beschouwde milieuprestatie;
4. de toe te passen meetnormen en/of meetmethoden; wanneer deze beschikbaar zijn, moeten geharmoniseerde normen waarvan het referentienummer in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt, worden toegepast;
5. de gegevens voor de overeenstemmingsbeoordeling overeenkomstig Besluit 93/465/EEG:
 - bij toepassing van (een) andere module(s) dan module A, de factoren die tot de selectie van die specifieke procedure hebben geleid;
 - indien relevant, de criteria voor de goedkeuring en/of certificering van de derden.

Wanneer in andere CE-voorschriften voor hetzelfde evp andere modules zijn vastgesteld, heeft de in de uitvoeringsmaatregel bepaalde module voorrang voor de desbetreffende eis;

6. voorschriften betreffende de gegevens die door de fabrikanten aan de autoriteiten moeten worden verstrekt met het oog op een beter toezicht op de naleving;
7. de duur van de overgangsperiode gedurende welke de lidstaten moeten toestaan dat evp's in de handel worden gebracht die voldoen aan de voorschriften die op de datum van goedkeuring van de uitvoeringsmaatregel op hun grondgebied van kracht zijn.